

FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISKA SPRÅK
OCH LITTERATUR

Iva Korbar

**EU:s och EU medlemsländernas språkpolitik med hänsyn till
invandrarspråk**

Magisterarbete

Handledaren: Dr. sc. Anita Skelin Horvat
Dr. sc. Goranka Antunović

Zagreb, januari 2013

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Metod.....	2
3. Bakgrunden till migration.....	4
4. Termen ”invandrare”.....	4
5. Rätt till språk och språkliga rättigheter.....	8
6. Integrationspolitik.....	10
7. Migration och integration.....	13
7.1. Subsidiaritetsprincipen.....	15
7.2. Direktiv 77/486/EEG.....	16
8. Språkpolitik för rättvis chans till utbildning.....	17
9. Europeiska Unionens språkpolitiska åtgärder.....	18
10. Europeiska Unionens språkpolitiska åtgärder.....	20
10.1. Betydelsen av undervisning i invandrarnas modersmål.....	20
10.2. Mål med integrationskurser.....	22
11. Sverige, Tyskland, Nederländerna: omvärdering av språkpolitiken.....	26
11.1. Sverige.....	26
11.1.1. Integrationskurser.....	28
11.2. Nederländerna.....	29
11.3. Tyskland.....	31
11.4. Jämförelse av den tyska, nederländska och svenska språkpolitiken.....	31
12. ”Språk, identitet och kultur” och andra slitna klichéer.....	36
13. Avslutning.....	39
14. Käll- och litteraturförteckning.....	41

1. Inledning

Ett lands språkpolitik är ett område där samtida politiska benägenheter med hänsyn till minoriteter och utländska grupper under någon historisk tid reflekteras tydligt. Språkpolitiken är stark kopplad med både strömningar i migrationspolitik och ändringar i integrationspolitik. När det är tal om språkpolitiken i EU, skulle man vara medveten om att denna språkpolitik framträder genom utbildningssystem. Migrationspolitik och språkpolitik hör till europeiska integrationspolitiken och tillsammans förevisar integrationspolitiska mål. Såsom europeiska migrations- och integrationsteman inte hör till något fritt rum, visar sig europeiska språkliga område vara ett problematiskt tema. Migration framställer ett komplext tema; och på ett sådant sätt representeras av Europeiska Union och EU:s medlemsstater. Å andra sidan behandlas området med integrationsteman inte med nödvändig riktighet som migrationsteman. I detta område ligger också, utan tillräcklig uppmärksamhet, de språkpolitiska frågorna.

Det är viktigt att definiera vad som definieras med termen invandarspråk. Det är klart att för tjugo eller nästan trettio år sedan ”invandarspråk” inte hade samma betydelse som idag. Då gavs dessa teman inte den uppmärksamhet som de förtjänade och därför utvecklades inte heller någon relevant terminologi. I senaste tjugo år uppvecklades terminologi och tack vare det klassas invandarspråk nu för tiden med minoritetsspråk frågor. Nuvarande terminologi gjorde termen ”invandarspråk” klart i jämförelse med termen ”minoritetsspråk”. Men igen används termen ”minoritetsspråk” inte på samma sätt i alla kontexter: användningen beror på vilka officiella nationella minoriteter det finns i någon EU:s medlemsstat. Jag vill förklara det: enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (1994) är det bindande för alla EU:s medlemsstater att skydda och främja de nationella minoriteterna och deras minoritetsspråk. Enligt lagar om nationella minoriteter och minoritetsspråk som EU:s medlemsstater skulle ha tillämpat, måste medlemsstaterna ta ansvar för att främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla deras kultur.¹ Vidare betonas att ”Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt”.²

Till exempel, enligt lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk³ skyddas i Sverige de följande nationella minoriteterna: judar, romer, samer, sverigefinnar och

---

¹ Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk SFS svenskförfattningssamling, s 1.

² SFS svenskförfattningssamling

³ SFS svenskförfattningssamling

tornedalingar; och deras språk: jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Liksom Sverige erkänner nästan varje EU:s medlemsstat sina nationella minoriteter. Samtidigt har alla EU:s medlemsstater sin invandrade population. De utrikes födda har under lång tid betecknats som invandrare eller nu för tiden i officiella dokument som ”personer med utländsk bakgrund” (de två mycket problematiska termer ifrågasätter jag senare i uppsatsen). Sådan terminologi var faktisk en bas till att kalla deras språk – invandrarspråk. I jämförelse med de infödda erkändes utrikes födda som minoritetsgrupp; till följd av det kallades deras språk – minoritetsspråk. Men även om de kallades för minoriteterna hade de inte samma rätt som de officiella nationella minoriteterna; därför att de klassas inte under samma lag. Det finns fortfarande ingen kontinuitet, varken i dokument eller i medier, med användning av term ”minoritetsspråk” bara för officiella nationella minoriteter. De senaste tio år försöker ändå den officiella litteraturen om språkfrågor att beteckna temat mer precis. Till slut förefaller situationen nu för tiden på följande sätt: vad som definieras klart som invandrarspråk är alla de språk som invandrare har bringat i de skilda europeiska länder de sista femtio år. De största grupper har kommit från Turkiet, arabisk-språkiga länder, afrikanska länder och de förra jugoslaviska länderna. Att summera: utan särskild kontext klassas dessa språk ibland som minoritetsspråk och ibland som invandrarspråk. När de jämförs med något lands officiella nationella minoritetsspråk kallas de nästan alltid invandrarspråk. Till följd av det tillämpas de språkpolitiken som beträffas bara invandrarspråk och inte de nationella minoritetsspråken. I den här uppsatsen kommer jag att använda sådan klassificering.

2. Metod och syfte

För att utforma och slutföra denna uppsats har jag använt olika källor som gäller språkrätt, europeisk integrationspolitik, migrationspolitik och språkpolitik. Jag har fokuserat på EU:s rapporter och strategier för integration och utbildning av personer med utländsk bakgrund (bl.a. Eurydice, Grönboken, Europeiska Kommissionens strategier för flerspråkighet) där statistiska jämförelser i utbildning av medborgare med utländsk bakgrund presenteras med andra medborgare. Jag använder officiella texter gällande europeiska integrations- och språkpolitiken och jämför dem med det som har gjorts hittills beträffande invandrarspråk i EU:s medlemsstater. De nämnda texterna utgör den korpus som jag har använt till att göra en kritisk textanalys beträffande EU:s och EU:s medlemsstaters språkpolitik med hänsyn till invandrarspråk. Speciell uppmärksamhet ger jag till diskursanalys med vilken jag ifrågasätter terminologi inom integrationspolitikens område. Tack vare denna metod avslöjar jag olika mål som enligt min mening står i bakgrunden av

europiska integrations- och språkpolitiska politiken och är starkt kopplade med etnocentrism och rasism i europeiska samhällena. Där ifrågasätter jag speciellt ny kommande fenomen av europeisk ”multikulturalism” och dess koppling med språk- och integrationspolitik (Scuzzarello-, 2010). I det här sammanhanget presenterar jag svensk språkpolitik med hänsyn till invandrarpråk och jämför den med den nederländska och den tyska språkpolitiken. Följande ärenden kommer att förevisas också: förbindelse mellan migrations-, integrations- och språkpolitik i EU. Vidare kommer det att ställas frågan om utförande av språkpolitik med hänsyn till invandrarpråk i europeiska länder och påverkan i samhället: om det handlas om språkpolitik som uppmanar, garanterar eller kanske hindrar några rättigheter och dessutom omöjliggör jämlikhet i samhälle. Som författare av den uppsatsen vill jag klargöra (som mycket som möjligt) politiska diskurser som skapar felaktiga språkpolitiska åtgärder.

Det är också viktigt att förklara följande: under skrivprocessen av denna kritiska analys har jag varit medveten om den diskurs som jag skapar som författare. Under läsprocessen har jag insatt att just vetenskapliga och diplomatiska diskurser som används i EU:s och medlemstaternas officiella dokument inte möjliggör många medborgerliga rättigheter för talare av invandrarpråk. Detta vill säga att diskriminering ingår i de diplomatiska diskurser som används i officiella dokument. Dessutom är diplomatiska diskurser legitimerade genom vetenskapliga diskurser som håller fast vid sådana hermetiska textuella verkligheter. Om jag skulle skriva vetenskapligt i denna mening skulle betyda att jag, som författare, hjälper till att hålla fast vid de diskurser som jag definierar som problematiska. På grund av det har jag använt en publicistisk diskurs som är öppnare, direktare och möjliggör en kritisk analys lättare. För övrigt har kritisk diskursanalys och diskursfilosofi förändrats. Författare som Foucault, Barthes, Derrida, Deleuze och Guattari har bevisat att ordens värld skapar våra verkligheter bokstavligen. Dessa verkligheter vittnar om våra ord, vittnar om varje diskurs som används. Jämlikhetsdiskurser skapar jämlikhet i samhället. Etnocentriska och rasistiska diskurser skapar etnocentrism och rasism. Eftersom jag respekterar ovannämnda författare, skriver jag, det vill säga skapar jag, sådana verkligheter som jag tror på och ”låser upp” dem som hindrar humana principer.

För att kunna utforska förbindelse mellan tendenserna i europeiska migrations- och integrationspolitiken har jag använt olika analytiska texter. Som underlag för att skapa egen kritik har jag bl.a. använt mig av Huysmans-, 2006.; Van Dijk-, 1984, 1987, 2008; Michalowski- 2005; Hogan-Brun-, Mar-Molinero-, 2009; Bjurwald-, 2010.; Favell-, 1999.; Jacobs; Rea-, 2007; Kyrieri- 2002.; Extra-, Yağmur- 2010; Münz-, 2008, Wright- 2004.

3. Bakgrund till migration

Tack vare ekonomisk utveckling uppkom ökade krav på arbetskraft i europeiska länder under 1950-talet.⁴ Det var till grund för väldigt stor arbetsmigration med vilket de första invadringsströmmarna förekom. Europa hade ett ökande behov för billig arbetskraft och människor kom till europeiska länder som tillfälligt invandrade arbetare. Under åren minskade efterfrågan på marknaden och med den ändrade efterfrågan, ändrades invandringsfrekvens intill 1980-talet också. Samtidigt dröjde flyktingsmigration som ökade med Genèvekonventionen (så kallade 1951 års flyktingkonvention). Konventionen om flyktingars rättsliga ställning, som skulle försöka garantera varje person en möjlighet att invandra till ett annat land. År 1951 skapades konventionen för att ge skydd åt dem som var flyktingar på grund av andra världskrigets händelser, men senare i 1967 utvidgades konventionen genom ett tilläggsprotokoll där begreppet flykting redefinierades som: ”någon som riskerar förföljelse på grund av sin ras, religion, ursprung eller sina politiska åsikter. Enligt konventionen utgör flyktingskäl grund för att bevilja asyl.”⁵

På den tiden förutsatte europeiska länder att invandrare bara skulle stanna i europeiska länder en kort tid. Regeringar trodde att minskningen av ekonomisk efterfrågan skulle både minska invandratalet och resultera i att invandrarna flyttar tillbaka till sina länder.⁶ Det blev tvärtom: gästarbetarna hade dessutom familjer som följde med inom EU och europeiska länders ovannämnda förväntningar uppfylldes inte. Dessa förväntningar resulterade med staternas obederskap och ovillighet att engagera sig runt faktum att länderna växlade från ett homogent samhälle till en mångfaldiga. Denna ovillighet och orealistiska förväntningarna hos invandrarna hindrade länderna från att agera snabbt och acceptera de nya stora ändringarna i samhället.⁷ När de väl började agera hade samhällsstruktur redan existerat, så som kulturella och ekonomiska förändringar också.

4. Termen ”invandrare”

Språk reflekterar samhällets verklighet mycket precis; olika begrepp ger informationer vilka man inte har räknat med. Termen ”invandrare” syns som en term som markerar utrikesfödd person i ett land eller någon som har längre eller temporärt invandrad i ett annat land för att bosätta sig där. Människor utvandrar och invandrar ur olika orsaker; för att följa

---

⁴ Becker 2007: 19

⁵ <http://www.eu-upplysningen.se/Amnesomraden/Asyl-och-invandring/Asylpolitik-inom-EU/>

⁶ Kraus 2004: 32

⁷ Sides; Citrin 2007

sin familj, hitta arbetsplats, fly från sitt eget land som asylsökande. Första bevis att begreppet ”invandrare” inte är neutralt är att Europeiska Unionen bytte begreppet ”invandrare” i sina dokument till begreppet ”person med utländsk bakgrund”. Här gjorde EU ett steg till politisk korrekthet på språknivå. Det kan påstås på detta sätt eftersom termen ”invandrare” användas också för olika personer som inte als utvandrade från eller invandrade i ett land. Till exempel används term för så kallade ”invandrarungdomar” – alla ungdomar vems en eller båda föräldrarna är utrikes födda. Med sådana definitioner har till och med alla barn och ungdomar som redan föddes i ett land i vilket deras föräldrar hade flyttat blivit ”invandrare”. Det visade att sådan term inte var bara politisk inkorrekt, utan helt falskt.

När termen ”invandrare” ifrågasätts på ett mer exakt sätt, avslöjas det att den är stark bunden med olika spörsmål som rasism eller diskriminering på grund av religion (speciellt islamofobi), kön, homofobi, eller, naturligtvis, etnisk tillhörighet – dvs. främlingsfientlighet. Forskningen om termen ”invandrare” och det område där den används, som gjordes av det svenska Centrum mot rasism⁸, pekade på flera betänkliga aspekter i termen ”invandrare”. Centrumet betonar⁹ att det finns en stor likhetstecken mellan invandrare och problem speciellt genom medier i vilka överväger negativ rapportering om människor som markeras med termen.

Vidare exemplifierar de ”att många stora samhällsproblem tolkas i mer eller mindre etniska termer. Arbetslöshet, boendesegregation, bidragsberoende, sociala problem, ungdomsbrottslighet är bara några av de problem som förknippas med invandrare.”¹⁰ Även om de skriver om Sverige, säger de att lika situationer finns i olika EU:s medlemsländer också. De skriver om olika andra exempel som bevisar problematisk bild av gruppen markerade som invandrings gruppen: ”... begreppet invandrare laddats med en innebörd av skillnad och annorlundaskap. Invandrarbegreppet bygger i den meningen på ett och en; vi-och-dom-tänkande;. Svenskar och invandrare framstår som motsatta grupper, där; vi; svenskar och andra ; dom och vi ; invandrarna på många sätt antas vara fundamentalt olika. Invandrare har i den meningen blivit Sveriges och svenskarnas *Andra*”¹¹

---

⁸ Svensk kunskapsbank om rasism som ger tillgång till lagar, begreppsförklaringar, och olika statistik.

<http://www.sverigemotrasism.se>

⁹ http://www.sverigemotrasism.se/index.php?option=com_content&view=article&id=12%3Ainvandrare&catid=17%3Aidentitet-och-etnicitet&Itemid=29&lang=sv

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

Att det talas om ”andra”, visar klart att det finns något ”vi”. Sådana markeringar av olika identitetstillhörigheter skapar alltid god jordmån för jämförelse mellan dem som pekar ut och dem som utpekas. Snabbt skapar denna jämförelse en plats för ringaktning som leder till en vanlig effekt av detta: diskriminering. Diskriminering underförstår felaktiga och ytliga tolkningar av något och är baserad på känslan av att vara ”utsatt”. Det händer i situationer när någon (grupp) anser att hon, han eller de har rätt och ger sig den rätten att förfoga över några resurser. Som alltid hittar de som diskriminerar grunder för sina tolkningar som alltid har sina sociala och politiska följder. Då får sådana betänkande sin större offentliga legitimitet.¹²

Eftersom legitimitet består av medborgerlig bas, är det nödvändigt att försäkra det hos folken. Den lättaste vägen för att legitimera någonting är att göra några tolkningar syns helt sanna genom medier; att bekräfta samhälles legitimitet genom specifika diskurser. På sådant sätt fäster ett spørsmål större betydelse och får den nödvändiga offentliga uppmärksamheten. Den uppmärksamheten är det nästa steget till att skapa politisk legitimitet: några idéer om olika aktioner syns helt befogade och kan senare också bli legala. Det vill säga att sådan verkan av propaganda är som bekant mycket användbar att göra någon idé bli rätt och att en rätt blir rättighet. Därför, när invandrare – eller de ”andra” skildras i medier som något problematiskt är det logiskt att de som inte ser sig som ”de andra”, men som ”de första” eller som ”vi”, anser de har rätt att ge sina idéer nödvändiga laglighet och bestämma de som ”normala”.

Teun A Van Dijk, forskare som har avslöjat kopplingar mellan politiska diskurser i medier och samhälles legitimitet förklarar:

”Minorities, refugees, squatters and Third World countries and peoples appear to be represented in ways that are often rather similar, that is, in contrast with the portrayal of powerful groups and nations. The general conclusion of these studies is that these and other out groups (a) tend to have less access to the dominant mass media, (b) are used less as credible and routine sources, (c) are described stereotypically if not negatively, primarily as a `problem`, if not as a burden or even as threat to our valued resources, (d) are assumed to be `deficient` or `backward` in many ways, as compared to our norms, goals, expertise, or culture, and, therefore, (e) need our (altruistic) help, understanding or support, assuming they adapt to our social and political norms and ideology.”¹³

Under år blir termen “invandrare” helt politisk inkorrekt. Vad som hände med invandrarna under sextio år i EU:s medlemsstater är inte att olika lagar baserade på diskriminering skapades mot dem direkt, men att diskriminering ändå uppstod eftersom det inte fanns några specifika lagar som skyddade minoritetsgruppernas rättigheter. Enligt min

---

¹² Van Dijk 2008: 56

¹³ Van Dijk 2008: 56

mening har detta mycket att göra med faktumet att termen ”invandrare” har använts långt att markera dessa människor som en problematisk population som kanske är ”god billig arbetskraft”, men representerar en riktig risk för ekonomiska, sociala, kulturella och naturligtvis nationella fortbestånd av europeiska länder. Denna fruktan av gruppen som har betecknats som ”invandrare” gjorde att termen ”invandrare” har fått helt negativa konnotationer. Därvid, när Europeiska Unionen har tagit de första steg till en allmän rättslig åtgärd att ge vissa rättigheter till de minoriteterna som då betecknades som ”invandrare”, uppfattade EU hur termen ”invandrare” har förändrats. Under trettio, fyrtio år har termen ”invandrare” fått en helt negativ konnotation. De som betraktat sig själva som ”vi”, som ”de första” betraktade ”de andra” – ”de invandrade” som ett hot.

Dessutom, om EU och enstaka EU:s medlemsstaters regeringar ville ge några rättighet till de ”andra” och samtidigt behålla medhåll av de ”första”, måste de hitta ett nytt, politisk korrekt, fast neutralt namn. Genom detta beslut blev ”invandrare” till ”person med utländsk bakgrund”. EU skyddade sitt (då helt oaccepterat) beslut med politisk korrekthet: ”personer med utländsk bakgrund”. Nu fick ”de personerna med utländsk bakgrund” första möjligheter att bli en dag jämlika medborgare i de länderna som några av de redan bodde i, brukade arbeta och betala skatt 30 år. Här vill jag koppla Van Dijk’s kommentar till föreställningen om ”invandrarernas primitivitet” som medier skapar genom sin användning av termen ”invandrare”. Först och främst låter det helt kolonialistiskt och, som om Europa fortfarande skulle upprätthålla sin ”orientalistiska” bild av alla annorlunda; av alla ”de Andra”; av ”de europeiska”. Som om den europeiska diskursen fortfarande skulle lida av störningar med rötter i kolonialistisk atavism. Det är tragikomiskt att Europa fortfarande har ett behov av att korrigera andra kulturer, som om ”de Andra” fortfarande behövde europeiska altruistiska och helt överlägsna hjälp att uppfostra dem på europeiskt förfinat och korrekt sätt. Följaktligen uppstod den förfinade och korrekta termen ”person med utländsk bakgrund” istället för det oartiga ”invandrare”. EU förändrade kanske sin term men kopplingar inom terminologi har stannat detsamma. EU har förändrat process av kulturell uppfostring från termen *assimilation* till termen *integration*. Fortfarande liknar integrationsprocesserna för mycket de ”gamla”, ”okorrekta” assimilationsprocesserna. Om integration och assimilation kommer jag att skriva i följande kapitel och argumentera mitt påstående att EU konfronteras idag med alarmerande brist på språkpolitik när det gäller invandrarspråk eftersom EU och EU:s medlemsstater har alltid varit stängda för invandrare. Det har speglats på migrationspolitik och är mycket tydlig inom integrationspolitik. Dessa fakta visar europeisk stor etnocentrism, nationalism och

rasism. De starka etnocentristiska, nationalistiska och rasistiska politiska diskurser vill aldrig tillåta att språkpolitik för invandrare, som skapar jämlikhet i samhälle, utvecklas. Denna politik reglerar att just språkpolitik stannar stark kontrollerad eftersom språk är det viktigaste elementet i identitet skapande processer. Kortfattat: om majoritet identifierar sig genom en nation kommer de befintliga diskurserna dvs. makterna att behålla sig. Det handlar om typisk nationsstatsprincip mot mångfaldsprincip. Om majoritetet börjar tvivla på sina identiteter börjar de tvivla på befintliga nationalistiska diskurser också och nya diskurser dvs. makter måste skapas.

5. Rätt till språk och språkliga rättigheter

Att vi tycker vi har rätt till något innebär inte att vi faktiskt har detta rätt. Rätt till något godkänns alltid genom samhälle: efter samhälle har erkänt att vårt behov bär allmänna värderingar som samhället behöver. Då får vi utrymme att definiera vårt rätt och slutligen skydda det genom rättigheter som skulle vara samma för alla.

Att vi har behov av språkpolitiska rättigheter observerar man när man inte har dem. Språk och rättighet att använda språk är förknippad till vår existentiella rätt att vara människan och med grundläggande rättigheter att välja kultur vi ska leva med. Att ha modersmål är vår existentiell rätt och vår möjlighet att bli människan. Att lära sig ett annat språk skulle ge oss möjlighet att kunna vårt modersmål bättre – det betyder att känna till kultur vi lever i.

Till exempel sociolingvistikens existerar som ett område tack vare oskiljaktig förbindelse mellan språk, samhälle, identitet och kultur. Som författare av denna uppsats håller jag att nu för tiden är det onödigt att skriva om förbindelse mellan de tre företeelserna. När det gäller teman språkpolitiken med hänsyn till invandarspråk är befintliga tolkningar av förbindelser mellan språk, samhälle, identitet och kultur tillräckliga. Problematisk är att EU:s och EU:s medlemsstaters institutioner inte tillgriper grundliga sociologiska och sociolingvistiska kunskaper i detta ämne.

Det är tydligt att ingen gömmer sociolingvistiska kunskaper från EU:s medlemsstaters institutioner. Det betyder att de institutionerna inte har valt att tillgripa de kunskaperna i språkpolitiska skapande processer. Här är det tydligt också att de institutionerna ignorerar möjliga smärfria lösningar att skapa sådana språkpolitik som skulle kunna göra möjligt ett diskrimineringsfritt samhälle. I europeiska samhällen finns det redan ”de Andra” och som

sagts kopplas begreppet ”Andra” med begreppet invandrare. Språk är ett område där de två begreppen och deras specifika innebörd har blandats; man får inte glömma att samhällets förhållanden finns i ordens innebörd¹⁴ och att ordens innebörd uppfylls för övrigt inom pragmatiska fält. Det vill säga att språk är det område där begrepps innebörd berättigas: invandrare är ”Andra” bara genom språk. Enligt den gamla goda ”kultur och identitet skapas genom språk” formeln skapas sådana innebörder av skillnad och annorlundaskap uteslutande genom språk och specifika språkanvändning¹⁵.

Om språklig definiering orsakade stor diskriminering som resulterade med boendesegregation, rasism och våld kunde språklig redefiniering ta bort diskriminering och resultera med boende-integration, ömsesidig förståelse och antagande. Det vill säga, så skulle det vara om och bara om EU:s och EU:s medlemsstaters beslut att avsluta med politisk diskurs som diskriminerar. Språkpolitiken framträder som en del av aktuella politiska diskurser. Det finns inga problem i felaktiga tolkningar av förbindelse mellan språk, identitet och kultur. Problemet ligger i det faktum att många goda tolkningar av språk och identitet inte används i processer skapande politik. Samtidigt är det paradoxalt att EU anstiftar i senaste åren alla de forskningarna som bevisar stora förbindelser mellan språk, identitet och kultur. Årligen produceras ett gytter av uppsatser och böcker om vad som dessa förbindelser betyder; men den gamla främlingsfientlighet diskursen försvinner inte. Inte bara på gatan utan speciellt i det språkpolitiska området. Främlingsfientlighets diskurs betyder att faktisk EU:s och EU:s medlemsstaters språkpolitik med hänsyn till invandrarspråk är bristfällig eller inte finns alls. Precis av denna grund vill jag som författare av en annan uppsats om språkpolitiska frågor inte skriva om viktighet av språk i identitet skapande processer. Till skillnad mot andra uppsatser som förlorar tid med sådana upprepningar vill den uppsatsen klargöra politiska diskurser som skapar felaktiga språkpolitiska åtgärder.

Att ha politisk rättighet ger oss möjlighet att kunna både vårt modersmål och ett annat språk; att kunna vår kultur och andra kulturer; att bli en av de medborgare som har rätt och möjlighet att konsumera olika livsstil, att vara en del av olika klasstillhörigheter och olika samhällsroller. Att ha språkpolitiska rättigheter betyder att ha tillgång till andra makter i ett samhälle och att ha riktig förmågan att använda dessa makter. Utifrån alla dessa drag drar vi slutsatsen att kunna ett språk betyder makt eftersom språkkunskap är kunskap inkluderad i kultur och samhälle.

---

¹⁴ Foucault 1971

¹⁵ Bugarski 2002, Foucault 1971, Sapir-Worf teori i Pinxten 1976

Men, avstånd mellan någons rätt och rättighet är i många fall stort. Staten har möjlighet att tillfredsställa alla människors behov, att erkänna denna rätt och skydda dem, att utfylla någons rätt till rättighet. Å andra sidan skiljer sig samhället ofta från det som står i allmänna lagar. Social ordning, samhällets apparat, och dessa små förehavanden är faktisk det som tillåter fullbordan av någons rättigheter. Det är tillämpligt speciellt inom språkrättigheter. Det är inte detsamma när staten meddelar lag som tillåter yttrandefrihet eller lag som erkänner var och ens rätt till att använda sitt språk. Men att använda sitt språk betyder att finna plats där man använder det. När det inte finns några institutioner som försörjer att ett språk verkligen används (i skolor, genom byråkrati, i domstolar) – dvs. inte bara på gatan, kan man påstå att staten inte tillåter den rättighet som har meddelats. Staten har plikt att tillåta sådan samhälls apparat där möjligheter att använda ett språk är stora. Naturligtvis, en plikt att uppmana är inte lika stark som en plikt att garantera. Central fråga är om språkpolitiken som finns i något land hjälper att garantera uppförande av någons språkrätt genom språkrättighet i något samhälle.

6. Integrationspolitik

Nu för tiden skiljer litteratur termer assimilation och integration.¹⁶ Assimilation betecknas när en grupp i ett samhälle anpassar sig till en annans kultur, språk, värderingar och levnadssättet. Integration betyder att en grupp etablerar sig i det nya samhället, och antyder inte fullständig anpassning till majoritetskulturen och behåller sin integritet i kultur, språk, värderingar och delvis i levnadssättet.¹⁷ Till skillnad mot assimilation är integration dubbelriktad process: alla olika grupper som finns i ett samhälle integreras; det betyder att alla grupper måste förändra på något sätt.¹⁸ Enligt min mening står bakom begreppet ”att integrera sig” faktisk en kompromiss mellan levnadssättet, något som man kan göra bara när man förstår behov av dem som man ser som ”Andra”. I detta fall kan de ”Andra” vara både invånare och invandrare.

Å andra sidan anser jag integration som en process av förvandling av politiskt utrymme. Integration underförstår multikulturell åsikt på hur ett samhälle skulle se ut; att ingen kultur domineras men att alla kulturer lever tillsammans hand i hand. I praktiken syns det faktiskt omöjligt. Skäl till detta är att de flesta samhällsgrupper förändrar långsamt och är fördomsfulla. Samtidigt lever de grupperna i ett politiskt utrymme som vill behålla befintligt

---

¹⁶ Nästan alla källor som handlas med frågor om integration skiljer de termerna på sådant sätt. Det är mycket tydligt och jag anser att beteckna eller citera för att bevisa det är nu för tiden onödigt.

¹⁷ Aleksynska; Algan 2010: 5

¹⁸ Aleksynska; Algan 2010: 8

läge så att politiska makten flyttar till någon annan. Detta är också det europeiska fallet. Europeiska samhället karakteriserades med stark slöhet i integrationsprocesserna. Det finns olika orsaker som verkade på sådant sätt. Första integrationspolitik framträdde under 1980-talet.¹⁹ Favell, författare till texten "Integration policy and integration research in Europe" påstår att "integration" blev till nyckelord i diskurs som började stimulera idéer av assimilering. Han förklarar²⁰ att dessa idéer framträdde som en verkan från slutet av sextioalet när föreställning om kulturell mångfald och anti-rasistisk kamp överhuvudtaget förekom. Han beskriver dåtida föreställning av integration på följande sätt:

"...integration became a comfortable, 'sensible' position for the centre trying to distinguish itself from xenophobic nationalism on the one hand, and radical anti-system discourses on the other. On one level, the success of a term like this can be said to be superficial: it is just jargon that gets picked up as a kind of default language, when other types of argument become unfashionable or distorted by political usage."²¹

Favells påstående om ytlighet av dåtida föreställning av integration visar sig vara rätt eftersom nu för tiden bevisar det sig att det ofta inte handlade så mycket om integration som om assimilering. De som assimilerades var då så kallade "invandrare", eller nu så kallade "medborgare med utländsk bakgrund". Sådan idé är inte helst överraskande eftersom idé om Europa som om ett verkligt öppet samhälle och verkligt multikulturellt land började skapas för mindre än tjugo år sen. Man skulle inte glömma att Genèvekonventionen utvidgades 1967 genom ett tilläggsprotokoll som har breddat definitionen av flyktingars rättsliga ställning.

Till denna tidpunkt var närvaro av invandrare i EU:s medlemsländer redan trettio år gammal. Samhället har genomgått stora förändringar och stötte på speciella svårigheter tack vare politiska och sociala ojämlikheter. Denna ojämlikhet betraktades särskilt bra runt arbetsvillkor för invandrare och invånare.²² Utöver kunde ojämlikheten betraktas i utbildning klart, bland elever med utländsk bakgrund och bland de andra eleverna.²³ Detta påtagliga faktum att EU och medlemsstater ignorerade att stora omvandlingar skedde i samhälle under åren försatte med fördomsfull samhällets läge där olika seriösa krockar mellan utrikes och inrikes födda population brukade ske ständigt. Den europeiska nödlösningen att göra nästan ingenting för att hjälpa medborgare av olika ursprung att lättare leva tillsammans skapade

---

¹⁹ Favell, 1999. <http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/favell/CARN-PUB.htm>

²⁰ Favell, 1999. <http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/favell/CARN-PUB.htm>

²¹ Favell, 1999. <http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/favell/CARN-PUB.htm>

²² Becker 2007: 18

²³ Grönboken: Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem 2008: 4

under trettioårsperioden 1950-1980 en samhällssituation full av våld och osäkerhetskänsla. Dessa lägen ledde till riktig samhälles segregering som fortfarande är en stark samhälles verklighet i europeiska medlemsstater. När väl segregering har hänt, är detta brist svårt att övervinna eftersom sådant läge är alltid starkt kopplad med rädslan i samhälle. Men, man skulle kämpa mot nya segregeringar genom att konfrontera sig med orsaker som överhuvudtaget har lett till den. Huysmans skriver om det:

”It is far from clear in the European Union that immigrants, refugees, and asylum are fixed into a threat to the cultural self-definition of the people in the member states. Instead the construction of immigrants, asylum seekers and refugees into sources of societal fear follows from a much more multidimensional process in which immigration and asylums are connected to and float through a variety of important political debates covering at least three themes: internal security, cultural identity and welfare”²⁴

Huysmans talar om problematisk företeelse kallad ”kulturell självdefinition” och förknippar den med säkerhet, kulturell identitet och välfärd. När man tänker på språkpolitiken är det intressant att se hur och i vilket utrymme händer kopplingar mellan språk och kulturell självdefinition. Frågan är om vi kan utjämna begrepp ”identitet” med begrepp ”självdefinition”. Enligt min mening skulle självdefinition vara något som vi själva väljer som bestämmande, medan identitet inte är något som vi har själv valt. Identitet skapas i kultur genom ett språk som vi inte har valt att vara vårt modersmål; det är det fysiska och mentala utrymmet som vi föds i och växer upp med. Vår identitet är en personlig reflektion av det som bildas språkligt i ett socialt och kulturellt område. Inom vår kulturella självdefinition kan vi inte fly från faktumet att vi lever kulturellt först och främst genom att kunna ett språk och genom förmågan att uttrycka något. Den förmågan ger oss, som människor, som medlemmar av ett samhälle möjlighet att skapa vår identitet och att kunna föreställa sig överhuvudtaget möjlighet att ha någon ”självdefinition” eller kulturell självdefinition. Just på grund av det är teman av integration och språkpolitiken mycket halt område. Det finns alltid en klyfta mellan personlig och politisk försök att finna väg genom föreställning av identitet. Det är ett problematiskt område därför att bild av någon identitet som är skapad genom politiska vägar påtvingas av politiskt intresse. Frågan av korrekthet av språkpolitiken måste dessutom tolkas ur den synvinkeln medveten om spänning genom personliga och politiska försök att finna väg att kunna uttrycka sitt språk, det vill säga, att yttra sig.

---

²⁴ Huysmans 2007: 64

Europeisk politisk föreställning av kulturell identitet är en blandning av teman. Den omfattar frågor av europeisk identitet, multikulturalism, nationalism, främlingsfientlighet och rasism. Språkpolitik är ett av de viktigaste områden inom integrationspolitik. Den kommer som reaktion till utväxlad sociala och juridiska ojämlikhet och intolerans mellan olika invandrar grupper och mellan invandrare och invånare. För att minska intolerans i länderna och stoppa främlingsfientlighet måste EU finna en integrations lösning som inte är en lösning baserad på assimilation av bara en population. Okunnighet och likgiltighet brukar vara de viktigaste källorna till intolerans. EU:s medlemsländer visade både från början: först att de ignorerade närvaro av invandrare under perioden som pågick i nästan trettio år, och andra att första idéer om integration underförstod assimilering av invandrare som var redan långt medborgare av europeiska länder. Efter sextio år att teman ”invandring i EU” har EU äntligen i senaste fem år redefinierad begreppet *integration*: ”Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna.”²⁵

7. Migration och integration

Jef Huysmans tolkar europeisk integration som en kamp mot föreställningen om att migration är en kulturell fara. Därigenom betonar han tre teman som har stor betydelse:

- 1 – gränskontrollens kulturell vikt och åtstramningen av den fria rörligheten
- 2 – frågan om integration eller assimilation av invandrare i deras nya samhällen
- 3 – förbindelsen mellan europeisk integration och utveckling av ett multikulturellt samhälle

Fri rörlighet, öppna gränser, multikulturellt samhälle. För att verkligen kunna fungera som en union försöker Europeiska Unionen att finna en ny bild av förenade stater som baseras på mångfald och multikulturalism, snarare än en union av nationalstater. Favell förklarar att EU i sitt sökande för multikulturalism utsträckte till multikulturella föreställningar från Amerika och Kanada: ”In thinking about race, ethnicity, multiculturalism or citizenship, the stock of American vocabulary has almost always been swallowed whole by Europeans trying to understand themselves in American (and lately Canadian) terms.”²⁶

Europeiska Unionen söker efter ett effektivt sätt för att skapa ett sådant offentligt rum som kunde omorganisera allmän definition av ”EU-medborgarna”. Utgångspunkten för det är politisk förändring i riktning mot politik av multikulturalism och flerspråkighet. Enligt olika

---

²⁵ Handbok om integration för politiska beslutsfattare och praktiskt verksamma på området, s. 160.

²⁶ Favell 1999, <http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/favell/CARN-PUB.htm>

författare (Huysmans-, 2006; Kraus-, 2004; Little-, 2007; Münz-, 2008; Scuzzarello-, 2010) antar EU att ett sådant teoretiskt ingripande skulle förbättra existerande segregation och intolerans mellan olika etniska grupper i EU:s medlemsländer. Kraus tolkar²⁷ EU:s försök till att skapa atmosfär av multikulturell identitet som politiken av tillhörighet. Han påstår att sådan politik grundar sig på förvandling av bilden om kulturell identitet.

Å andra sidan möts synvinklar att EU:s migrationspolitik främjar fortfarande indirekt nationalistiska, rasistiska och främlingsfientliga reaktioner till invandring. Huysmans beskriver migrationspolitik på följande sätt:

”It portrays immigrants and asylum-seekers primarily in negative terms. They are represented as an acute problem challenging societal and political stability and the effective working of the internal market. In doing so, the EU feeds the idea that immigrants and refugees do not belong to the European communities, that they are a serious burden for European societies, and, therefore, that they should be kept in distance.”²⁸

Sådana synvinklar är mer uppenbara i EU:s medlemsstaters attityder och brist på lagar som skulle kunna hjälpa nya invånare att fungera lättare i samhälle. Dessa attityder skulle hjälpa förstå alla medborgare (med eller utan utländsk bakgrund) att deras olika bakgrund och språk inte ligger till grund för att känna sig ömsesidigt främmande. Även om EU har i de sista fem år äntligen börjat producera diskurs om en ”goda multikulturella integration” (det vill säga, den som motiverar jämlikhet), flertalet av medlemsstaterna väljer att följa gamla principer av en nationsstat. Inte bara Huysmans erkänner europeiska principer mot integration- och migrationsfrågor som stänga, etnocentriska och rasistiska. G. Extra och D. Gorter är författarna till undersökning “Comparative perspectives on regional and immigrant minority languages in multicultural Europe”²⁹ och de håller med att EU och dess medlemsstater har dubbelmoral av multikulturalism. Författarna gjorde en jämförelse om hur europeiska officiella nationella minoritetsspråk och invandraspråk behandlas. De skriver om en allmän europeisk motvillighet att erkänna och respektera kärnan av mångfald.³⁰ Det bevisas att Europa är faktisk rädd för en riktig multikulturalism. Europeisk motvillighet att stimulera sådana kulturella och samhalls förvandlingar är mycket stark. Jag håller med åsikten att EU och medlemsstater praktiserar en partiell multikulturalism som erkänns genom partiell skydd och behållning av ”minoritetsspråk” i allmän mening. De är villiga att erkänna

---

²⁷ Kraus 2004: 78

²⁸ Huysmans 2007: 117

²⁹ Extra, Gorter använder begrepp ”immigrant minority languages” för invandraspråk och ”regional minority languages” för officiella nationella minoritetsspråk.

³⁰ Extra, Gorter 2001: 25

officiella nationella minoritetsspråk och kultur med ett speciellt värde och del av europeiskt kulturellt arv. Det är den avgörande delen av att vara ”europeisk”, multikulturell och multilingval. Enligt denna formel består Europa av: europeiska kulturer och officiella språk som tyska, engelska, franska, italienska, spanska, svenska osv. och alla de nationella minoriteternas kulturer och språk. Tack vare detta faktum (och EU har verkligen gjort det ett faktum – genom produktiva diskurser) är Europa stolt över sin ”multikulturalism”. Den precis bestämda multikulturalismen och ingenting mer än det. Invandrarspråk tillhör inte sådan bild av europeisk multikulturalism. Till nu har Europa bestämt det klart; gjort det nästan ett faktum – igen genom produktiva diskurser – att icke-europeiska grupper och icke-europeiska levnadssätten är helt ovälkomna. Extra och Gorter bevisar det: ”It is a paradoxical phenomenon that in the same public discourse IM³¹ languages and cultures are commonly conceived as sources of problems and deficits and as obstacles to integration, while national (and sometimes the RM) languages and cultures in an expanding EU are regarded as sources of enrichment and as prerequisites for integration.”³²

Att summera; nämnda sociolingvistiska forskning av termen ”invandrare” visade, som Huysmans beskriver också, att en verklighet som försöker ge en problematisk bild av invandrare skapas genom medier och politiken. Även om det syns att EU har gjort en stor förändring med tillhörighetspolitik, finns det fortfarande strävan att fortsätta med att presentera migration och integration som ett problem. Växande stöd till högerextremistiska partier i EU:s medlemsstater påpekar att främlingsfientlighet är stor och att multikulturalism låter som en sympatisk teori. Alltihop kan man säga att integration är en process av förvandling av politiskt utrymme. Skydd och förvandling av kulturella identiteter tillhör de viktigaste frågorna som gäller politik av tillhörighet, migration och integration.

7.1. Subsidiaritetsprincipen

Det är bekant att EU inte främjar lagar utan bara riktlinjer som EU:s medlemsstater skulle följa. Det är så eftersom EU baseras på subsidiaritetsprincipen: ”Subsidiaritetsprincipen innebär att EU:s institutioner ska tala om varför de ska fatta ett beslut och varför beslutet inte skulle kunna få ett lika bra eller bättre resultat om det fattades av varje medlemsland för

---

³¹ Författarna använder förkortningar ”IM and RM languages”. ”IM” står för ”immigrant minority languages” och ”RM” för ”regional minority languages”.

³² Extra, Gorter 2001: 5

sig.”³³ Det kan vara att den principen orsakade att i europeiska integrationspolitiken existerade inga språkpolitiska åtgärder förknippade med migration fram till 1980-talet (nu för tiden också). Enligt subsidiaritetsprincipen ska bestämmelser formuleras av varje medlemsstat på nationell nivå. En sådan behandling syns vara en följd av att språkpolitiken inte tillhör områden där EU har exklusiv befogenhet utan en befogenhet som grundas på subsidiaritetsprincipen. Den principen avgör vilken beslutsnivå som är tillämplig: den centrala på EU:s nivå eller medlemsstaternas.

7.2. Direktiv 77/486/EEG

Med avseende på språkpolitik med hänsyn till medborgare med utländsk bakgrund publicerades ett direktiv från Europeiska rådet den 25 juli 1977 – det så kallade direktivet 77/486/EEG.³⁴ Direktivet är den första åtgärden om utbildning av invandrabarn som är EU-medborgare eller för barn till migrerande arbetstagare. Direktivet försöker uppmuntra en ökad uppmärksamhet från EU:s medlemsländer på skolgång av dessa barn och deras särskilda behov i det området. Två viktigaste utgångslägen av direktivet är att främja undervisning i modersmål (dvs. främjande av ursprungslandets språk) och förbättra deras förståelse av härkomstskultur.

Kommissionen har valt åtgärder som skulle trygga några politiska lösningar som skulle kunna minska skillnaderna i skolresultat mellan invandrarelever och jämnåriga elever som är födda och uppvuxna i värdlandet. EU förväntar att medlemsstater konfronterar sig med faktum av dåliga utbildningsresultat som går i arv till nästa generation också. Att förstå vad integrerad utbildning står på och att främja vuxenutbildning och ge kompletterande undervisningsstöd dem som behöver det. Det underförstår speciellt att acceptera utmaning till att ge bättre tillägnet av värdlandets språk till medborgare med utländsk bakgrund.

År 2008 publicerades Grönboken som gäller teman av utbildning och migration under rubriken ” Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem”. Grönboken fortsätter målet av direktivet 77/486/EEG, det var ett tidigare försök av EU att rikta medlemsstaternas uppmärksamhet mot skolgång av barn med utländsk bakgrund. Grönboken ger en genomgång av läge som skolbarn med utländsk bakgrund har i de europeiska utbildningssystemen. Den uppmanar att dessa skolbarn ofta lider av dålig socioekonomisk position och tolkar sådan situation som en av centrala orsaker till deras låga

---

³³ <http://www.eu-upplysningen.se/Lagar-och-regler/Om-EU-ratten/Subsidiaritetsprincipen/>

³⁴ Eurydice Integrating Immigrant Children into Schools in Europe 2004: 16

resultat i skolan. Kommissionen betonar att tidigare medlemsstaternas utbildningssystem som inte har tagit hänsyn till särskilda behov av dessa skolbarn har haft sina sociala konsekvenser. De som lider av dessa konsekvenser är framför allt skolbarn med utländsk bakgrund.

Att minska detta problem som har blivit allt större under förloppet av åren, enligt kommissionens slutsatser i Grönboken skulle medlemsstaterna ändra sitt utbildningssystem. Kommissionen inkallar medlemsstaterna att anpassa sina utbildningssystem så att de blir upplyftande för ändring av skolbarn med utländsk bakgrund också. Enligt denna mening skulle medlemsstaterna:

- ”- säkerställa kostnadsfri undervisning på sitt territorium, anpassad till dessa barns särskilda behov, däribland särskild undervisning i något av värdlandets officiella språk, och
- främja undervisning i modersmålet och i hemlandets kultur, samordnat med den normala undervisningen och i samarbete med hemländerna.”³⁵

8. Språkpolitik för rättvis chans till utbildning

Grönboken (2008) ger belägg om skillnader i läskunnighet mellan elever som härstammar från familjen med utländsk bakgrund. I boken betonas det att det ”föreligger klar och otvetydig dokumentation för att många barn till invandrare har sämre utbildningsresultat än jämnåriga elever från värdlandet. PIRLS-undersökningen av läs- och skrivfärdigheter visar att invandrabarn uppnår sämre resultat än jämnåriga elever från värdlandet vid avslutningen av primärskolan.”³⁶

Orsaker till denna situation av barn med utländsk bakgrund i skolan i vissa länder tolkas först och främst genom socioekonomiska förhållanden.³⁷ Andra faktorer som ligger till grund av dessa underlägen av detta skolbarn och ungdomar beskrivs genom område förknippad med språket, allmänna kunskaper och färdigheter de bär från sin uppväxtmiljö och förväntningarna deras familj har från dem.³⁸ I hela situationen ses språket som en avgörande faktor till dessa skolbarns underläge. Låga kunskaper i undervisningsspråket orsakar elevernas svårigheter och hindrar deras framgång i skolan. Familjens påverkan reflekterar genom språk på sådant sätt att språk förefaller vara en svårighet i kommunikation mellan föräldrar och skolan eftersom föräldrar har brist på värdlandsspråkskunskap. Det är bara ett exempel som

---

³⁵ Grönboken: Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem 2008: 4

³⁶ *ibid.*, s. 4

³⁷ *ibid.*, s. 5

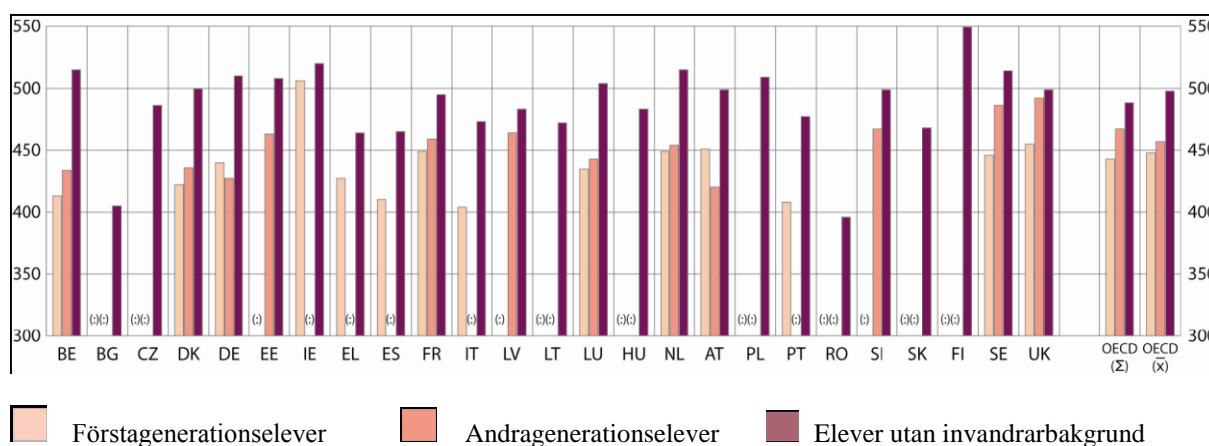
³⁸ *ibid.*, s. 8

visar hur det är svårt för många familjer med utländsk bakgrund att hitta sina vägar genom allmänna kommunikation i medlemsstaternas institutioner eller deras byråkratiska villkor och förväntningar. Det är otvetydigt att orättvisa chansen i utbildning skapas genom ett slutet sällskap och utbildnings institutioner som inte känner till särskilda behov av barn och ungdom med utländsk bakgrund.

Här ligger en stor utmaning för utbildningssystem av medlemsstaterna: att konfronteras med problematiskt tillstånd och att göra större och konkreta steg att ändra det. Som betonas i Grönboken:

”Dåliga utbildningsresultat, ett stort antal elever som lämnar skolan i förtid och många personer med kort skolgång kommer att underminera invandrarnas möjligheter till en framgångsrik integration på arbetsmarknaden senare i livet. Om utbildningssystemen inte omfattas av integration, kan det också hindra utvecklingen av de positiva sociala band och det samspel mellan olika grupper som är nödvändigt för ett samhälle präglad av sammanhållning. Om skolorna lyckas väl med att hjälpa fram sina invandrarelever kommer detta däremot att bana väg för en framgångsrik integration på arbetsmarknaden och i samhället.”

Figur 1. Skillnader mellan elevernas resultat i läsning, uppdelat efter invandrarstatus och land.³⁹

9. Europeiska Unionens utbildnings åtgärder

År 2004 och 2009 publicerade Eurydice två dokument som gäller temen av integration av barn med utländsk bakgrund i EU:s medlemsstaters skolor. Dokumentet från 2004 fäster uppmärksamheten på fyra slutsatser av Europeiska rådet från Tampere (1999), Sevilla (2002), Thessaloniki (2003) och Brussels (2003) om ”children of immigrant parents who are legal

³⁹ ibid, s. 6

residents and hold a long-term permit”⁴⁰. Slutsatser gäller integrationspolitik och är riktade till förbättring av utbildningsnivå av dessa barn.

Oavsett de dåliga rapporterna som föreläggs i Grönboken och som beskrivs ovan, försöker några EU:s medlemsstater ändra sina utbildningssystem så att barn med utländsk bakgrund kunde få rättvisa utbildningschanser och integrera sig lättare i samhället. Därigenom har medlemsstaterna utvecklat olika utbildningsmodeller som hjälper anpassa skolundervisning för dessa barn och ungdomar också. Dessa modeller kallas ”Integrated model” och ”Separated model”.⁴¹

”Integrated model” underförstår att alla skolbarn oavsett deras etnisk bakgrund och modersmål deltar i gemensam skolundervisning; följer samma läroplan och dess metoder och innehåll. När det finns behov erbjuder skolan extra undervisning (oftast handlar det om språkundervisning) för varje elev samtidigt med den pågående reguljär undervisning. Sådan undervisning tillhör den så kallade ”extracurricular tuition” som varje skola skulle erbjuda och som hör till de befogenheter som ett värdlands utbildningsinstitutioner har.⁴²

”Separated model” avskiljer barn med utländsk bakgrund och andra barn i olika skolklasser. Sådan undervisning för barn med utländsk bakgrund pågår ett år längre, men det beror på medlemsstats beslut.⁴³

Författarna Extra och Görter jämförde utbildning i invandrarpråk mellan fem länder: Tyskland, England, Nederländerna, Belgien och Sverige. En del av deras forskning⁴⁴ består av jämförelser mellan utbildning i invandrarpråk i grundskolor och gymnasier beträffande följande kategorier: målgrupper, argument, mål, utvärdering, antagningsbegränsning, läroplan, bidrag och läromedel. De lägger accenten på stora skillnader mellan praktiken i grundskolor och gymnasier där gymnasier är i högre grad organiserade än grundskolor. Det kopplades med faktumet att utbildning i invandrarpråk i grundskolor inte är del av reguljär undervisning.

---

⁴⁰ Eurydice: Integrating Immigrant Children into Schools in Europe 2004: 7

⁴¹ Eurydice: Integrating Immigrant Children into Schools in Europe 2004: 8

⁴² Eurydice: Integrating Immigrant Children into Schools in Europe 2004: 42

⁴³ Eurydice: Integrating Immigrant Children into Schools in Europe 2004: 43

⁴⁴ Extra, Gorter 2001: 30

De drog slutsatsen att invandrarspråk snarare värderas problematiskt och som en brist än berikande och som en kunskapskälla. De betonar vidare att politiska makthavare, rektorer, lärare i obligatoriska ämnen är reserverade eller negativa till utbildning i invandrarspråk.⁴⁵

10. Europeiska Unionens språkpolitiska åtgärder

10.1. Betydelse av undervisning i invandrarnas modersmål

I grönboken redogörs kommissionens åsikter om undervisning i invandrarnas modersmål också. Det beskrivs förbindelse mellan goda färdigheter i ursprungslandets språk, kulturellt kapital och invandrabarns framtida anställbarhet.⁴⁶ Språkpolitik med hänsyn till invandrarspråk betraktas som preventivstrategi i integrationspolitiken, som skulle kunna minska konflikter mellan olika etniska grupperna och deras orsaker: samhällets segregering genom större sociala skillnader och invandrarnas utestängning från värdlandetsamhälle.⁴⁷

Dessutom försöker EU att påminna igen om direktivet 77/486/EEG och göra nya initiativ så att åtgärder om beslut från året 1977 skulle kunna följas: ”Utöver denna primära inriktning på värdlandets språk har man gjort en insats för att främja undervisning i ursprungslandets språk, i vissa fall inom ramarna för de bilaterala avtal med andra medlemsstater som direktivet 77/486/EEG innehåller bestämmelser om.”⁴⁸

Å andra sidan har denna större flexibilitet av hur EU:s medlemsstater skulle lyda beslut om direktivet 77/486/EEG och om de överhuvudtaget kommer att lyda, resulterat att många barn med utländsk bakgrund lider av medlemsstaternas tröghet i ändringar av utbildningssystem och saknar rätt till rättvisa utbildning.

Något som också är viktigt är att inte förbise att det finns undervisning i modersmål för barn med utländsk bakgrund i vissa medlemsstater. Eurydice⁴⁹ lade fram sitt betänkande om detta tema: två huvudmetoder gör det möjligt att undervisningen tillämpas. Denna fungerar enligt gällande bilaterala avtalet mellan värdland och ursprungsland; eller bara av nationella värdlandets utbildningssystem. I båda fallen hålls modersmålsundervisning parallellt med normal skolundervisning. Det har bara fyra EU:s medlemsstater (Estland, Litauen,

---

⁴⁵ Extra, Gorter 2001: 28

⁴⁶ Grönboken: Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem 2008: 11

⁴⁷ Grönboken: Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem 2008: 42

⁴⁸ *ibid.*, s. 11

⁴⁹ Eurydice, Integrating Immigrant Children into Schools in Europe 2009: 30

Österrike, Sverige) gjort möjligt. Eurydice refererar också att i allmänhet hittas inte något systematiskt plan som träffas undervisning av modersmål för barn med utländsk bakgrund i EU:s medlemsstater.

Reglering beträffande språkpolitik är bestämd av varje EU:s medlemsstat på national nivå. Alla medlemsstaterna har utvecklat egna koncept som gäller undervisning av värdlandsspråk. Flertalet av medlemsstaterna försöker reglera undervisning av värdlandsspråk genom obligatoriska språkkurser. Det handlar om språkundervisning för vuxna invandrare som grundläggande utbildning i värdlandsspråket. Dessa språkkurser som är särskilt inriktade på invandrare har kallats på engelska *civic integration courses* eller på tyska *integrationskurs*. När det gäller språkkurser för invandrare finns det på svenska ingen allmänt titel utan bara *svenskundervisning för invandrare* (sfi). Av denna orsak ska jag använda ordet *integrationskurs* att markera det som på engelska kallas *civic integration courses*.

Allmänt presenterar integrationskurser bara en del av de så kallade *integrationspolitiska åtgärder* som uppkom på 1990-talet i EU:s medlemsstater. De åtgärderna definieras som villkor och hjälpmedel för nykommande invandrare – de presenterar förutsättningen för, till exempel, uppehålls- och arbetstillståndet eller anmälan till medborgarskap. Med fokus på språket, består de synnerligen av språkliga kurser där undervisas värdlandsspråk och ger information om vardagsliv i samhälle, eller värdlands historiska och kulturella lektioner. De pågår mellan ett och två år och de skulle ha ett ändamål att hjälpa invandrare orientera sig lättare i det nya samhället. I slutet av kursen måste kursdeltagare ta examen vilken (i olika medlemsstaterna på olika sätt) gör det möjligt för henne eller honom att få olika tillstånd. Värdlandsspråkkunskap förväntas överallt i landet och medlemsstaterna definierade klart deras krav. Det som karakteriserar alla de europeiska integrationskurserna är att de skulle trygga invandrarnas vardagsliv och deras sätt att klara sig på jobbet.

Det finns undervisning i invandrarnas modersmål i några medlemsstaters skolor och denna karakteriseras allmänt av en låg grad av organisation. Utförandet av detta utbildningsprogram är antingen centraliserat, dvs. statligt organiserat som t.ex. i Frankrike, eller decentraliserat, dvs. organiserat av kommuner som, t.ex. i Sverige, Tyskland, Nederländerna eller så är det en mix av båda som i England.⁵⁰

---

⁵⁰ Extra, Gorter 2001: 37

10.2. Mål av integrationskurser

När det gäller europeisk språkpolitik är språkkurser inom integrationskurser det centrala och nästan det enda medlet genom vilket medlemsstaternas språkpolitik med hänsyn till invandrarpråk manifesterar sig konkret. EU:s medlemsstater tycker att det är det viktigaste att invandrare lär sig värdlandsspråkkunskap och tar examen som skulle visa att hon eller han har börjat sin integrationsprocess. Detta faktum kastar ett annat ljus på europeisk språkpolitik. Som sagt, är språkpolitiken bara en del av integrationspolitiken – det visas konkret också genom banalt exempel att språkundervisning för invandrare är här bara en del av något som kallas ”integrationskurs”.

Å andra sidan märks det inte att modersmålsundervisning för invandrargrupper har något som framtidsperspektiv för medlemsstaternas regeringar. Det betyder att sådana språkpolitiken är endast i tjänst av vad som i ett historiskt moment är nödvändigt för migrations- och integrationspolitiken. Till exempel fram till 1970-talet hade europeiska länder inga krav på invandrar grupper eftersom länderna behövde denna arbetskraft som reflekterades i en öppen migrationspolitik. Med första familjeinvandring började länderna långsamt att ställa krav och definiera deras rättigheter i motsats till infödde population. Idag när det bor tredje generation av medborgare med utländskt ursprung i länderna och när den nya invandraren kommer, ökade migrationspolitiska krav genom språkpolitik också. Det har att göra med det att många invandrare som har kommit till europeiska länder har haft låg utbildning och kunnat arbeta bara inom primära, sekundära eller tertiära sektorerna. Samtidigt tillhörde de familjer med många barn och släktingar vilkas invandring resulterade med familj invandring. Familj invandring var det vad europeiska länder faktiskt försökte att undkomma eftersom migrationspolitik behov skapades som reaktion av arbetsmarknad.

Från den synpunkt integrationskurser (med tonvikt på språkundervisning) har varit och är mer än nödvändiga. Det finns inga forskningar om hur sådan språkpolitiken av integrationskurser och nödvändiga språkkunskaper minskade chansen att invandrare vänder sig till svarta jobbet, men man kan anta att det kunde vara också en motivation till denna språkpolitik. Om det hade varit på så sätt, skulle språkpolitiken vara igen i tjänst av något annat och inte i tjänst att någon lär sig ett språk eftersom språkkunskaper öppnar möjligheter i ett samhälle.

Det som finns forskning för är att själva idén av integrationskurser i de länderna som erbjuder dessa kurser är att hindra ny invandring. Det handlar om ett helt enkelt koncept: som sagt, majoritet av invandrade populationen härstammar från fattiga familjer utan riktig

utbildning som inte kunde uppfylla kompetenskrav av kvartära sektorer. Samtidigt fram till 1990-talet; det betyder – fram till första integrationskurser framträdde, fanns det redan ett stort antal av medborgare med utländskt ursprung i europeiska länderna. Många av dem hade dåligt eller inget värdlandsspråkkunskap och många nya invandrare skulle senare flytta in till dessa länder.

Dessutom obligatoriska språkkurser skulle hjälpa att lösa problem att det redan finns för mycket population med utländskt ursprung. Det vill säga, de som hade inga uppehållstillstånd måste delta i integrationskurser att få permanenttillstånd eller att få arbetstillstånd; de med permanenttillstånd måste delta i integrationskurser att få möjlighet att anmäla sig för medborgarskap. Eftersom europeiska länder ville hindra ny invandring av lågt utbildad population, integrationskurser var perfekt lösning att göra det: att måste lära sig ett språk först och senare eller samtidigt arbeta, fungerar inte helst motiverande till dem som har ett trängande behov till jobbet och dåliga lärförmågan allmänt.

Sådan språkpolitik med central modell av integrationskurser visade sig vara helt praktiskt eftersom det syns att staten ger en möjlighet till invandrare att få nödvändig kunskap för bättre livskvalitet. När man tar hänsyn till att medlemsstaterna som erbjuder kurser fortfarande betalar kurskostnader själv verkar medlemsstaterna helt humanitära. Men man vet att det är faktisk marknad och arbetsmarknadsbehov som motiverar staten att agera. Fria integrationskurser kan lätt tolkas också som bara en del av kvasi demokratisk diskurs av ”multikulturella samhället”. Jag tror att många EU:s medlemsstaters regering skulle slänga ut gärna de etniska populationerna som de har under lång tid presenterat genom en diskurs av kulturkrockar. Men det skulle vara naturligtvis helt odemokratiskt och EU försöker att ge ständigt nya riktlinjer färgade med optimistisk integrerade och otänkbara multikulturella lösningar. Sådana lösningar är bara ett skönt diplomatiskt sett att minska möjlighet att gamla invandrare stannar i världslander eller att nya kommer i. EU kan inte hittills förbjuda invandrarna att komma i EU. Särskilt inte direkt, eftersom det låter väldigt odemokratiskt och är mot de nya multikulturella principerna. Integrationskurser, enligt min mening, tillhör denna integrationsdiskurs och språkpolitik framträder bara i tjänst av det. Slutligen är själva demokratin och multikulturell bild i alla fall helt nybildad och helt skenheligt.

Författarna Hogan-Brun, Mar-Molinero och Stevenson ger i sin artikel om europeiska språkpolitiska åtgärder för befolkning med utländsk bakgrund uttryck för ännu radikalare

åsikter om dolda mål med ”integrationskurser” än min. I artikel ”Testing regimes” betonar de:

”...many national governments are, then, claiming right to impose proficiency in a 'national' language precisely as a form of resistance to the loss of a national sovereignty in the face of perceived competition from other national languages brought by migrant groups. We would argue that this represents an attempt through linguistic gate-keeping, to preserve (rather than construct) a public that will remain strong and intact only so long as it is conceived as inherently monoglot.”

Som bevis av mitt påstående att EU och EU:s medlemsstaters språkpolitik skapas bara som en reaktion till ändringar i migrationspolitik och behov av arbetsmarknad är artikel ”Migration, Labor Markets, and Integration of Migrants: An Overview for Europe”.⁵¹ Författaren ger en uttömmande rapport om invandrarnas läge och arbetsmöjlighet beträffande nuvarande europeiska migrationspolitik. Han jämför EU:s situation med förhållande mellan arbetsmarknad och invandrare i USA, Kanada och Australien. Han betonar att EU:s samhälle karakteriseras med livslängd och minskad fertilitet som har redan reflekterats på behov i arbetskraft: EU behöver unga människor.⁵² På grund av det tycker han att EU med sina medlemsstater skulle ändra sin migrationspolitik i riktning av öppenhet och intensiv utbildning av sina medborgare med utländsk ursprung och de nya invandrarna: ”The migrants most likely to help match shortages of labor and skills and with the best chances to integrate are probably those who are able to adapt to changing conditions, by virtue of their qualifications, experience and personal abilities. Future selection mechanisms of a pro-active migration policy must be put in order to assess both qualifications and adaptability of potential immigrants.”⁵³

Det är bra att veta att medborgare med utländskt ursprung med sina stora familjer och många barn utgör den yngsta populationen av medlemsstaterna. Därför syns det logiskt att hjälpa dem att integrera, utbilda sig och ha samma möjlighet på arbetsmarknad. Marknad är inte intresserad av etniskt ursprung utan av kunskaper, flexibilitet och olika intellektuella och fysiska kraft. När det gäller språk, är det en av de viktigaste kunskaperna man måste ha för att kunna vara flexibel i olika jobb.

EU erkände faktisk detta behov av språkkunskap och meddelade det offentligt år 1998 i korta ”Rekommendation 1383”⁵⁴ om språklig differentiering. Parlamentarikerförsamlingen

---

⁵¹ Münz 2008

⁵² Münz 2008: 2

⁵³ Münz 2008: 19

⁵⁴ Recommendation 1383. Linguistic diversification, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/157.htm>

drog några slutsatser efter att statistiken gjordes över europeiska elever. Under punkt 2 påstår de att språkundervisning i skolor i icke-officiella EU:s språk dvs. i världsspråk som t.ex. kinesiska eller arabiska finns knappt. Sådant läge omvårdades som mycket bristfälligt. Angående europeiska medborgarna med utländskt ursprung appellerar parlamentarikerförsamling till Europarådets ministerkommitté under punkt 8i:

”to promote the creation of regional language plans, drawn up in collaboration with elected regional representatives and local authorities, with a view to identifying existing linguistic potential and developing the teaching of the languages concerned, while taking account of the presence of non-native population groups, twinning arrangements, exchanges and the proximity of foreign countries”⁵⁵

Även efter denna öppna appell utvecklade flertalet av medlemsstaterna inte åtgärder i utbildning som skulle kunna förhöja elevernas språkkunskap i världsspråk. Enligt min mening har det stannat på *status quo* därför att språkpolitiken är i tjänst av migrations- och integrationspolitiken och alla de tre politiken är i tjänst av fungerande marknad. Vidare syns det att europeiska språkpolitiken med hänsyn till invandrarspråk stannade outvecklad därför att EU:s medlemsstater har hittills inte förstått att för ett harmoniserad samhällets liv (med invandrare eller utan de) är viktig att ha olika arbetskraft med olika kunskaper som kan ha olika ursprung. Eller att ett system fungerar bättre när det finns en sammansatt av olika förmågan. Något som ”gene pool” i biologi; ju mer och olika gener finns det i organism, desto har den organismen mer chans att överleva okända förändringar i sin miljö. På grund av det kan man ta slutsats att EU och EU:s medlemsstater förstår fortfarande inte att heterogen befolkning underförstår heterogena kunskaper och förmågan och att det är berikande för marknad och inte ett hot. Münz beskriver dessa relationer och den situationen på följande sätt:

”After 2010, many countries will have to develop pro-active migration policies to meet burgeoning demographic and economic needs. For a relatively short period of time, European East-West migration will continue to play a role. But in the medium and long term, potential migrants will inevitably be recruited from other world regions. In this context, Europe will have to compete with traditional countries of immigration—in particular Australia, Canada, and the USA—for qualified migrants to fill labor gaps. The main challenge will be to put Europe in a position that allows the EU and its member states to actually attract and recruit migrants matching EU labor market needs and to sustain economic growth as well as support for the public pension system. In this context a pro-active approach to immigration can play a crucial role in tackling shortages of labor and skills, provided the qualifications of immigrants are appropriate.”⁵⁶

---

⁵⁵ Recommendation 1383. Linguistic diversification, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/157.htm>

⁵⁶ Münz 2008: 18

11. Sverige, Tyskland, Nederländerna: omvärdering av språkpolitiken

11.1. Sverige

I jämförelse med de andra europeiska länderna (med undantag för Nederländerna), började Sverige under 1970-talet att fundera på förvandlingar som skedde med invandrarnas ström fram till 1980-talet. Invandrarna blev faktiskt till ett testfall, en prövning av jämlikhetsideologi som socialdemokraterna drev under 1970-talet. Till följd av det i mitten av 1970-talet förändrades den officiella svenska hållningen till invandrarna och framkom Sveriges integrationspolitik.⁵⁷

Dokument som gjorde den politiska attitydförändringen möjligt publicerades 1974 genom statisk offentliga utredningar (SOU 1974:69)⁵⁸. Det kallas ”Invandrarna och minoriteterna” och var faktisk en politisk reaktion gällande migrationsfrågor. Källorna⁵⁹ nämner att under 1960-talet 5000 människor invandrade i Sverige årligt, så att i året 1970 var 538 000 utrikesfödda. Sveriges migrationspolitik ansvarade också som reaktion av behov av arbetskraft: under 1970-talet sextio procent av invandrad population jobbade på tungindustri.⁶⁰ Denna procent varnade för att invandringen var en viktig social fråga som kopplades med arbete, boendestandard, inkomst och inte minst språkbarriärer. Om de dåtida invandrarna hade kunnat svenska, skulle de kanske inte ha tvingats att stanna i tungindustrin och i stället skulle de ha arbetat tillsammans med svenskarna i andra näringslivssektorer och därmed lättare skapat kontakter med dessa. Invandrarpolitiska kommittén som skapade SOU 1974:69 betonade tre mål av dokumentet: jämlikhet, valfrihet och samverkan.⁶¹ De presenteras genom tre punkter:

- ” • Det första man utgick från var att migrationen mellan länderna skulle fortsätta. En stor del av invandrarna förväntades bosätta sig i Sverige för gott, samtidigt som de önskade bevara sin ursprungliga identitet. För dem som ville återvända skulle återanpassningen i hemlandet underlättas om de hade bevarat sitt modersmål och sitt kulturarv.
- IU:s andra utgångspunkt var en av statsmakterna tidigare fastslagen princip att invandrarna skulle behandlas på ett likvärdigt sätt jämfört med majoritetsbefolkningen.

---

⁵⁷ Persson 2006: 196

⁵⁸ <http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Kungl-Majts-proposition-anga-FX0369/?html=true>

⁵⁹ Persson 2006: 139

⁶⁰ Persson 2006: 142

⁶¹ Persson 2006: 172

• För det tredje var en ökad internationalisering av det svenska samhället ett övergripande mål i samhällsplaneringen.”⁶².

Ett år sedan lade regeringen fram proposition 1975:26⁶³ om invandarpolitiken som var faktisk en efterföljd av SOU 1974:69. Det var den nya integrationspolitiken som öppnade dörren till första språkpolitiken med hänsyn till invandrarspråk som realiserades konkret under 1980-talet.

Orsaken var i stället det faktum att den moderna arbetsmarknaden krävde en allt högre språk- och kulturspecifik kompetens, vilket de nya invandrarna saknade. I bakgrund låg tanken att människor skulle få befalla sin etniska identitet och bevara sin kulturella särart och att staten var ansvarig att ge dem denna möjlighet. Regeringen visade en vilja att vända sig till en mer pluralistisk ideologi som kände igen särskilda behov av etniska minoriteter. Det tvingade Sverige att fundera bättre föreställning om vad som Sverige hade blivit och vad underförstått under ”mångkulturellt samhälle”. Det är intressant att jämföra svensk föreställning av ”mångkulturellt samhälle” under 1970- och 1980-talen med den aktuella föreställningen av denna företeelse. Genom nya integrationspolitiken måste Sverige då ompröva den ”svenskhets”. Såsom EU försöker idag att ompröva vad som står under det vad kallas ”europeisk”. På liknande sätt som EU och andra EU:s medlemsstaters försöker idag inte att ”assimilera” utan ”integrera” invandrare, för 25 år sedan ansträngde sig Sverige att bearbeta konflikten mellan assimilation och multikulturalism.

Men, sådana funderingar av demokratiska principer i jämförelse med andra europeiska länder överraskar inte. Å ena sidan hade svenskarna inget krig och de hade Socialdemokraterna. Å andra sidan hade de det rika samhällets ”oro” – en historia av folkrörelser som har främst uppkommit som arbetarrörelsen efter den industriella revolutionen. De folkrörelserna har genom 1900-talet uppkommit i olika former. Svensk historia är full av fredsrörelsen, frikyrkorörelsen, gayrörelsen, rättviserörelsen, hembygdsrörelsen, medborgarrättsrörelse, kvinnorörelsen, miljörörelsen, kulturrörelsen osv. En sådan stark tradition av protester och organisationer som kämpade för sina rättigheter gjorde Sveriges historia specifik och svenskarna medvetna om sina medborgerliga rättigheter. När man betraktar denna tid kan man dra en slutsats: att integrationspolitik har kommit spontant med dåtida starka förvandlingar i svenskt samhälle. Till exempel att protestera mot Vietnams krig (som skedde regelmässigt i Stockholm) betydde att kämpa för någons annars

---

⁶² http://www.masugnen.se/utbildning/vux/sfi/bakgrund_sfi.htm

⁶³ http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Regeringens-proposition-om-rik_FY0326/?text=true

rätt att leva. Sådant banalt exempel (som del av folkrörelse) kan visa att Sverige hade nödvändiga kritiska aktiva population som behövde att redefiniera sin plats i samhället. Genom det gjorde de möjligt olika förvandlingar i samhället: som förvandling av social position av invandrare i sitt land – igen en stark vilja för förbättring av någons annans livskvalitet. Jag har hittat inga forskningar som pekar på en direkt koppling mellan folkrörelse och svenska tidigare integrationspolitiken. Men, det syns helt logiskt att regeringens reaktion genom integrationspolitiken under 1970-talet främjades just av folkrörelse som hände under samma tid.

Antagande att folkrörelse under 1960- och 1970-talen utlöste förändringar som resulterade med Sveriges integrationspolitik från 1975 får nya vitsen när man vet att folkrörelse var i hög grad ledat av studenter. Det är intressant att veta att nu för tiden berömda skolverket SFI (Svenska för invandrare) som erbjuder undervisning i grundläggande svenska för vuxna som inte har svenska som modersmål, började 1965 tack vare olika studieförbund. Studieförbund som icke institutionaliserad organisation som bedriver utbildningsverksamhet hade nära förbindelser med olika folkrörelser. Från 1986 när SFI som verksamheten gjordes permanent representerar den Sveriges officiella organisation som erbjuder integrationskurser – den typisk manifestation av europeiska språkpolitiken. På grund av det kan man säga följande: om folk inte tagit initiativ för förändringarna under 1960- och 1970-talets Sverige, skulle Sverige inte ha haft någon språkpolitik som gäller invandarspråk förrän vid slutet av 1990-talet som många andra av EU:s medlemsstater.

11.1.1. Integrationskurser

Underhåll av utbildning i svenska för invandrare fick året 1986 större viktighet på statens nivå. Då fick kommunerna ansvaret för den grundläggande svenskundervisningen och ”den kunde bedrivas av kommunen själv via den kommunala vuxenutbildningen (komvux) eller av studieförbund och folkhögskolor som fick det i uppdrag av kommunen.”⁶⁴ Långsamt kom beslut vilka som hade rätt till sfi; före 1994 var det viktigt hur länge invandrare hade varit i Sverige, men det förändrades året 1994.⁶⁵

---

⁶⁴ http://www.masugnen.se/utbildning/vux/sfi/bakgrund_sfi.htm

⁶⁵ http://www.masugnen.se/utbildning/vux/sfi/bakgrund_sfi.htm

Genom tiden blev sfi allt mer seriöst, med utvecklade läroplan och i året 2001 blev sfi ett gemensamt åtagande mellan Arbetsmarknadsstyrelsen, Integrationsverket, Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling, Statens skolverk och Svenska Kommunförbundet. Det handlade om en överenskommelse kallade ”Överenskommelsen om utveckling av introduktion för flyktingar och andra invandrare”, som definieras som ett förändringsarbete för att ”asylsökande, flyktingar och andra invandrare ska kunna tillvarata och utveckla sina resurser samtidigt som myndigheterna genom ett samordnat arbete blir effektivare.”⁶⁶

Något som fortfarande gör svenska språkpolitiken i detta område särskild är att integrationskurser har varit alltid kostnadsfria och att de inte ställer krav till olika tillstånd. Det enda kravet på kunskaper i svenska språket för svenskt medborgarskap hade tagits bort i början av åttiotalet.

Typiskt för andra EU:s medlemsstater är att de behandlar språkkurser genom olika modeller som inte förefaller vara klara; det visas inte precis vad de konkret erbjuder. Allmänt fungerar modeller genom sanktioner (t.ex. reducerade sjukvårdstöd, reducerade bidrag, begränsade uppehållstillståndet, förvaltningsstraf osv.).⁶⁷

I motsats till de andra, det som karakteriseras svenska språkpolitiken som speglas i integrationskurser också är modeller som fungerar inte genom sanktioner men genom motivationer. Till exempel, kurserna är helt frivilliga och sedan 1 september 2010 får alla nyanlända invandrare som slutför vissa kurser inom sfi en finansiell stimulans. Det kallas ”sfi bonus” och beroende på vilken kurs den studerande har slutfört kan hon eller han beviljas 6 000, 8 000 eller 12 000 kronor.⁶⁸ Eller, när invandrare deltar i kursen har hon eller han rätt till några sociala förmåner.

11.2. Nederländerna

Fram till 1998 betraktades Nederländerna som ”det multikulturella landet” tack vare integrationspolitiken. Den nederländska modellen inkluderade olika politiska och sociala nivå som speglades i 1979 genom ”Minoritetspolitiken”⁶⁹ också. När det gäller språk främjade minoritetspolitiken systemet av integrationskurser som skulle hjälpa medborgare med

---

⁶⁶ <http://www.skolverket.se/content/1/c4/24/02/overenskommelse20040301.pdf>

⁶⁷ Feik 2003: 54

⁶⁸ <http://www.skolverket.se/sb/d/389>

⁶⁹ Michalowski 2005: 1

utländsk bakgrund placera lättare på arbetsmarknad. År 1998 började Nederländerna ställa krav på sina invandrare just genom språkpolitiska åtgärder. Regeringen lade fram dokument ”Wet inburgering nieuwkomers”⁷⁰ i vilket bestämdes att varje nyanländ invandrare måste delta i 600 timmer av språkkurs och i kurs av socialorientering. Varje nyanländ invandrare som ignorerade denna regel sanktionerades med finansiell straff.⁷¹ Då betalades alla kurskostnader av staten.

Året 2003 ändrades nederländsk politisk situation⁷²; nya högerpartiet ställde nya krav inom integrationskurser: varje kursdeltagare måste ta provet efter kursen. Provet ställdes som krav till permanent uppehållstillstånd. De som inte tenderade, hade tre år att ta det igen, men med den nya misslyckande måste de lämna landet. Senare breddades denna utredning och gällde inte bara för nyanlända invandrare men för alla medborgare med utländskt ursprung som inte hade nederländskt medborgarskap men hade rätt till sociala förmåner.

Långsamt förvandlades den berömda multikulturella nederländska modellen från att vara en modell som underlättar invandrarna att orientera sig i det nya samhället till en modell som försvårar hela integrationsprocessen. För mig är det tydligt. Vad som jag håller intressant också är att det hände just genom språkpolitiska åtgärder som regeringen använder precis för att minska nya invandringar till Nederländerna. Som följd av sådan politik kom 2006 ny utredning att alla personer som ville flytta till Nederländerna måste i deras egna land, inom nederländsk ambassad ta provet om Nederländerna som kostar 350 euro.⁷³ Jag är inte ensam i mina hållningar att Nederländerna använder språkpolitiken med målet att hindra nya inkommare och att försvara integrationsprocess. Elana Shohamy, författare av många kritiska böcker om världsspråkpolitiken värderar att nämnda integrationskurser resulterar med social utslagning och den diskriminerande praktiken⁷⁴. Hon tolkar de som dolda strategier att bevara den befintliga segregationen i europeiska samhällen, och att språkprov i integrationskurser följer denna riktning: ”...tests are used by governments as weapons for political purposes and for creating policies that are based on questionable notions of nation-states.”⁷⁵

---

⁷⁰ http://english.ind.nl/Brochures_en_Formulieren/index.aspx

⁷¹ Jacobs, Rea 2007: 3

⁷² Michalowski 2005: 2

⁷³ http://english.ind.nl/Brochures_en_Formulieren/index.aspx

⁷⁴ Hogan-Brun; Mar-Molinero; Stevensons 2009: 3

⁷⁵ Hogan-Brun; Mar-Molinero; Stevensons 2009: 3

11.3. Tyskland

Från 1990 införde Tyskland ett prov för alla potentiella nyanlända invandrare (det liknade nederländskt fall med ovan nämnt prov infört år 2006) som ville flytta till Tyskland. Kurser riktades språkligt, men inkluderade basiskt kunskap om tysk kultur, historia och samhälle.⁷⁶

Tills 2002 erbjöd Tyskland inga språkliga kurser för sina medborgare med utländskt ursprung och för nyanlända invandrare heller. Då lade regeringen fram lagförslag: så kallade ”Zuwanderungsgesetz”⁷⁷. Lagen definierade utbildnings möjlighet för alla invandrare; de måste delta i 600 timmar av tyskundervisning och 30 timmar av social orientering. År 2004 gjordes integrationskurser obligatoriska och inte kostnadsfria. När invandrare besöker kursen regelmässigt har hon eller han rätt till temporärt uppehållstillstånd. För permanent uppehållstillstånd måste kursen tenteras, så som för förlängning av permanent uppehållstillstånd. Som följd av det, tenderade integrationskurs ställs som villkor till medborgarskap också.

11.4. Jämförelse av tyska, nederländska och svenska språkpolitiken

Här vill jag beskriva varför jag valde Tyskland och Nederländerna för att jämföra deras språkpolitik med svenska språkpolitiken.

Både länder har länge tid varit invandrarländer och har stor procent av medborgare med utländskt ursprung. Vidare framhövs nederländarnas integrationsmodell för längre tid som ett bra exempel på multikulturell praktik som andra europeiska länder kunde följa med. Litteraturen påpekar⁷⁸ också att tysk integrationspolitiken påverkades av nederländsk modell.

Både Sverige och Nederländerna var de första EU:s medlemsstater som började med integrationspolitiken. För både länderna ”att integrera” betydde ”att utbilda” på sådant sätt att invandrare orienterar sig bättre i det nya samhället och att de kunde konkurrera på arbetsmarknad. Den grundläggande skillnaden mellan deras tidigare integrations principer var

---

⁷⁶ <http://www.bamf.de/DE>

⁷⁷ http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Gesetzestexte/DE/Zuwanderungsgesetz.pdf?__blob=publicationFile

⁷⁸ Koopman 2002: 1

att i början Sverige hade, i motsats till Nederländerna, integrationspolitik som baserades på ”assimilation”.⁷⁹

I början liknade deras språkpolitik varandra. Stater gav invandrare en möjlighet att lära sig värdlandsspråk. Långsamt ställde staterna kunskap i värdlandsspråk som ett krav för olika tillstånd. Faktiskt liknade deras tidiga språkpolitiska åtgärder de åtgärderna som finns idag i flertal av EU:s medlemsstater: att känna värdlands kultur och historia och ha språkkunskaper presenterade villkor för att bo i det nya landet.

Men i sista tio år förändrades svenska och nederländska språkpolitiska åtgärder på två olika sätt. Nederländerna ökade sina krav för olika medborgerliga rättigheter och Sverige upphävde sådana krav. Det vill säga, Nederländerna har beslutat att använda språk som utpressning och Sverige beslutade inte att göra det. I nederländskt fall speglas de genom det 6 år gamla beslutet att integrationskurser inte är kostnadsfria och att det finns det dyra provet för den nyanlända invandraren förrän de flyttar till Nederländerna.

Enligt min mening ligger grund varför Sverige stannade hos ”humana integrationsprinciper” (och valde inte att reagera som Nederländerna) i principer av deras välfärdssamhälle. System av sociala förmåner i Sverige fungerar genom motivation och pris och inte genom straffsystem. Eftersom samma regeringen beslutar om sociala förmåner, beslutar de om de svenska språkpolitiska åtgärderna också. Det betyder att svensk språkpolitik är en politik av motivation genom sociala förmåner (tänk på sfi-bonus, t.ex.) och vill behandla språkteman som en plus för sina medborgare och inte som en straff.

Litteraturen påstår⁸⁰ att Nederländerna strängade språkpolitiska krav som följd av attentat på nederländsk regissör Theo Van Gogh som filmade kontrovers film om läge av muslimska kvinnor. En ung muslimsk fundamentalist utförde attentat på Van Gogh i år 2004. Attentatet tolkades som påtaglig ”trigger” av starka reaktioner av Nederländerna som riktade sina språkpolitik på ett helt annat sett.⁸¹ Senare följde starka konflikter mellan den nederländska infödda populationen och muslimska grupper och nästa år, 2005 ökade Nederländerna krav för olika tillstånd just genom integrationskurser – genom språkkunskap.

Tysk lag om invandring (”Zuwanderungsgesetz”), när man tänker på tysk invandrings historia, lades fram fruktansvärt sent. Inte förrän 2002 hade Tyskland utvecklat och

---

⁷⁹ Koopman 2002: 3

⁸⁰ Michalowski 2005: 2

⁸¹ Michalowski 2005

definierat integrationspolitik. Förmodligen började Tyskland definiera sin politik i detta område efter EU:s riktlinjer för integration. Författare Koopman som gjorde jämförelse mellan tysk och nederländsk integrationspraxis skriver om Tyskland på följande sätt: "The comparison with Germany is particularly painful because Germany offers anything but an example of progressive integration policy-making."⁸²

Det som är smärtsamt är nederländsk verklighet av hög arbetslöshet just av människor med utländskt ursprung. Koopman grundar sina åsikter på statistiken som ger information om invandrarnas arbetslöshet: "If we take a closer look at the day-to-day life of immigrants in the Netherlands, then reality is far from rosy. For instance, in Germany, the unemployment rate among immigrants is twice as high as the national average and just about the same as the eastern German figure. In the Netherlands, the unemployment rate among foreigners is four times that among the native population."⁸³

Här kan man tillfoga deras förändringar och nya krav i språkpolitiska åtgärder också. Sista statistiken⁸⁴ (2010) av sysselsättning av utrikesfödda i Sverige visar att 54,6 % utrikesfödda och 67 % inrikes födda är sysselsatta. Med andra ord, nära hälften (45,4 %) utrikesfödda och en tredjedel inrikes födda (33 %) är arbetslösa. Det betyder att arbetslöshet av utrikesfödda i Sverige är ungefär ett och halv gånger högre av arbetslöshet av inrikes födda.

Det är svårt att påstå att nederländska, tyska och svenska språkpolitik har påverkat direkt utrikesfödda sysselsättning. Naturligtvis finns det olika grunder för arbetslöshet i ett land och de är både globala och lokala. Men, när man är medveten att integrationspolitik påverkar starkt invandrarnas ställning i samhället genom möjlighet att de lär sig värdlänndsspråk eller sina egna modersmål, kan man förmoda att språkpolitiken kan vara den centrala frågan för förbättring av invandrarnas livskvalitet. Den ovan nämnda slutsatserna av Grönboken kopplar utvecklade EU:s medlemsstaters språkpolitik med arbetslöshet mellan medborgare med utländskt ursprung och med fakta att de lämnar skolan oftast för tidigt.

Det behövs inga forskningar för att veta att språkkunskap ger många möjligheter. När man vet flera språk, det vill säga, när man har förmågan att yttra sig på flera olika sätt har man denna tvärkulturella kompetens. Och just den kompetensen möjliggör en person att skapa en intressant bild av sig själv i sin hemmiljö, uppväxtmiljö eller arbetsmiljö. Med språkkunskap

---

⁸² Koopman 2002: 3

⁸³ Koopman 2002: 1

⁸⁴ <http://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/sysselsattning-bland-utrikes-fodda/>

och tvärkulturella kompetens minskas någons känsla att man bor i främmande miljö. Det syns att i Nederländerna representeras arbetsmiljö som den främmande miljön för invandrare. Det bevisar utrikesfödda arbetslöshetsstatistiken. Därtill kan man tillfoga också: "Another poignant example is offered by the experimental research on discrimination in the job market as conducted by the International Labour Organisation. One of its findings was that Dutch employers often discriminate in job applications – not openly but quite effectively."⁸⁵

Å andra sidan kan man påstå att sådan diskrimination finns både i Tyskland och i Sverige. Men ovan nämnde arbetslöshetsstatistiken är i hög grad mindre än de för Nederländerna. Samtidigt, Nederländerna har som Sverige stor erfarenhet med integrations- och språkpolitiken; men det syns att de två länder tillämpar sina erfarenheter för två olika mål: Nederländerna visar konkret att deras mål (och deras språkpolitik) har blivit främlingsfientlig riktad och Sverige bemödar sig fortfarande att integrera genom utbildning.

Tyskland är i det fallet intressant. Med sina sena integrations- och språkpolitiska åtgärder från 2002 lyckades de att förbättra sysselsättning bland medborgare med utländskt ursprung. Å andra sidan kunde jag omvärdera kriterium om fungerande språkpolitiken som jag ställer här: att balanserande sysselsättning underförstår goda integrations- och språkpolitiska principer. Under "goda" förstår jag principen som skapar jämlikhet i samhället. Jag har valt detta kriterium eftersom jag är medveten att ekonomiska kostnaden för massarbetslösheten bland medborgare med utländskt ursprung är hög. Vidare, olika medier, bloggar, plattformar och forum om invandring påpekar att arbetslösheten bland utrikesfödda är mycket värre än den officiella statistiken ger intryck av. Det vill säga att mitt hela bevis för min argumentation i uppsatsen är ingenting annat utan suspekt. Det är inte överraskande eftersom teman språkpolitiken gällande invandrarspråk syns vara bara mycket oforskade och suspekta. Därför är det förnuftigt att stöda mig på förbindelse mellan fungerande språkpolitiken och sysselsättning. EU:s medlemsstaters språkpolitiken med hänsyn till invandrarspråk som ett område är otrolig outvecklat. Fast som en fantasi plats: allt och ingenting syns möjligt. Naturligtvis är jag inte den enda person som har dragit sådan tragikomisk slutsats: att det är helt förvirrande att jämföra framgång av medlemsstaternas språkpolitik. Till exempel, när det gäller integrationskurser påstår några forskare att det inte är vettigt eller överhuvudtaget möjligt att jämföra olika modeller och deras verkan. Rudolf Feik skriver⁸⁶ att även om integrationskurser med sin basiska erbjudan (språkkurs, social

---

⁸⁵ Koopman 2002: 2

⁸⁶ Feik 2003: 56

orientering, kostnadsfri eller inte, straff eller motivation baserande modell) liknar varandra, är EU:s medlemsstaters samhällsliga situationer och politiken i bakgrunden av dessa situationer för olika för att bli jämförda.

En annan teoretiker Christian Joppke vars tema beskrivs i hans artikels titel "Do Obligatory Civic Integration Courses for Immigrants in Western Europe further Integration?" drar helt humoristisk slutsats efter uttömmande referat om några medlemsstaternas integrationspolitiska åtgärder: "How successful are the new civic integration policies in achieving their goals? The answer is: no one really knows. A first, and most obvious, reason for this is the newness of the programmes. In addition, however, it is not so clear what the "goals" of the policy really are."⁸⁷

Eftersom jag håller med Joppke i hög grad finner jag viktigt att visa del av hans slutsats om integrationsåtgärder:

"But perhaps immigrant integration is not the thrust of the new policy. There are other, more implicit goals as well, which one can read from the larger debates surrounding the policies. One such goal is to reduce "undesirable" family migration, which is clear from the Dutch, French and German cases, and which has more to do with migration control than with immigrant integration. In this respect, one can say with certainty that the Dutch policy of "integration from abroad" has been very successful, as it led immediately to a sharp reduction in applicants for family unification. A second implicit goal of the new policy is to appease the native populations of the destination countries, who may feel ill at ease with increased legal immigration. It is conspicuous that the new policies were introduced just as the economic and demographic case for new legal immigration had become overwhelming and calls for increased legal immigration more frequent. From this angle, the true addressees of civic integration may not be the immigrants but the natives, who are to be assured that the state is sternly requiring newcomers to adjust and thus protecting the status quo. In this sense, obligatory civic integration courses are a prime example of "symbolic politics", whose mere existence matters more than the declared goals pursued by it."⁸⁸

Joppke skriver att det inte är klart vilka mål denna politik har. Jag tycker tvärtom att det finns ett precist mål och detta mål ser jag som det mest farligaste i den hela situationen. Allt pekar på att förändring och aktuella migrations-, integrations- och språkpolitiska diskurser behåller det befintliga läget – läget av ojämlikhet, etnocentrism, instabilitet och våld. Här måste jag tyvärr dra följande slutsats och betona den: sådana politiken har ett huvud mål: att producera diskurser som behåller ojämlikhet i samhälle; att bevara känslan av otillfredsställelse mellan alla europeiska medborgare (både inrikes och utrikes födda); att motivera våld och osäkerhet. På sådant sätt (med otillfredsställelse och osäkerhet) bevaras

---

⁸⁷ Joppke 2007: 5

⁸⁸ Joppke 2007: 7

samhällets instabilitet. Just med det läget av instabilitet kan känslan av ekonomisk otillfredsställelse produceras. Den känslan av ekonomisk otillfredsställelse håller den slutna kretsen av onöjda samhället. Befintliga språkpolitiken tjänar först och främst detta mål och deras utveckling är dessutom starkt kontrollerad och det framkommer som orsak om varför språkpolitiken med hänsyn till invandarspråk knappast existerar. Av samma orsak finns det bara ett fåtal författare som är beredda att skriva om denna fruktansvärda realitet eftersom en sådan hållning automatiskt blir betecknad som "nonsens", extremism eller entusiastiska överdrifter. Den författare eller politiker som uttrycker sådana tankegångar blir misstänkliggjord inom sitt fackområde. Det finns en kontinuerlig strävning i alla samhällen – europeiska och inte europeiska – att behålla läget av instabilitet och osäkerhet. Med användning av instabilitetsdiskurs skapas ett perfekt utrymme för känslan av kris: krisdiskursen produceras igen och igen. Vidare orsakar krisdiskursen radikala reaktioner som våld i samhälle. Det har blivit normalt: det accepteras genom språket och fortsätter att reproduceras av medborgare. Det perfekta krisutrymme liknar krigets utrymme – allt är tillåtet, stränga regler finns inte. Sådan realitet speglas oklanderligt i EU:s och EU:s medlemsstaters språkpolitik med hänsyn till invandarspråk: det finns inga regler. Alla kämpar av sin övertygelse för sina rätt, men allt fortfarande syns som ett kaos; bakom övertygelser finns det alltid en diskurs som har ingenting med övertygelser som skapas och tros i att göra. Diskurs om integrationspolitik är inte diskurs om rättvisa chansen, utan tvärtom; det betraktas mycket lätt genom brist på vad som sagts och skrivits och vad som görs.

12. "Språk, identitet och kultur" och andra slitna klichéer

Att skriva igen och igen om en stark förbindelse mellan språk och identitet är då och då mödosamt. Enligt min mening är detta faktum idag allt mer självklart och ständiga upprepningar av detta gör det till en kliché. I frågan om språkpolitiken med hänsyn till invandarspråk är det mer intressant att forska i varför flertalet av EU:s medlemsstater ignorerar vikten av förbindelsen mellan språk och identitet. Eller varför de ignorerar alla konsekvenser som kommer från den verkligheten att en stor del av deras medborgare inte har någon möjlighet att få sina grundläggande rättigheter till att lära sig sitt språk tillgodosedda. Särskilt när den här rätten säkerställs i Europeiska Unionens artiklar 21 och 22 om den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden:

"Språket är det mest direkta uttrycket för kulturen. Det är språket som gör oss till människor och som ger oss vår identitetskänsla. I artikel 22 i Europeiska unionens

stadga om de grundläggande rättigheterna fastslås att unionen skall respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden. I artikel 21 förbjuds diskriminering på ett antal olika grunder, ävenspråk. Respekt för språklig mångfald är ett av de viktigaste värdena i Europeiska unionen tillsammans med respekt för individen, öppenhet gentemot andra kulturer, tolerans och acceptans av andra. EU:s och medlemsstaternas åtgärder för att bevara flerspråkigheten hardärför ett direkt inflytande på alla medborgares liv.”⁸⁹

Konsekvenserna av det faktum att medlemsstaterna bedriver dåliga eller ingen alls språkpolitik när det gäller invandrarspråk skulle kunna förorsaka seriösa problem i ett samhälle. Som t.ex. temat: våld i samhället. Det är bekant hur våld är kopplat till en outvecklad självkänsla, dvs. låga självaktning och inget självförtroende. Det är också självklart att man kan förbättra något när man arbetar för en utveckling av självkänslan. Denna redan tråkiga upprepning ”språk – känsla – identitet” konfronterad med känslan av att man tillhör en kultur eller ett samhälle kan resultera i större självkänsla och mindre behov av att kompensera bristen på självkänsla genom aggressivt uppförande, om det finns en riktig förmåga att förbinda sig med sig själv genom det egna modersmålet. Det vill säga att finna sin plats lättare i det redan förvirrande samhällets verklighet genom att känna igen egna önsknings genom sin språk- och kulturtillhörighet. Och vidare, att kunna göra det ganska konkret – genom egna grundläggande rättigheter att kunna lära sig sitt språk. Europeiska Unionens åtgärder för denna fråga räcker enligt min mening inte till. Det finns redan många åtgärder som kan garantera EU:s medborgares rätt till att lära sig sitt eget språk. Om personer med utomeuropeisk bakgrund också är europeiska medborgare och att samma rätt gäller för dem som europeiska medborgare varför har de mindre rättigheter som tryggar deras möjlighet att lära sig sitt modersmål? Om de betalar skatt i EU:s medlemsstater och är födda i EU:s medlemsstater varför har de mindre rättigheter att lära sig sitt modersmål? Den skillnaden som beskrivs här innebär en helt odemokratisk diskriminering.

Vad betyder öppna gränser och fri rörlighet, vad betyder antagandet av mångfald och stolthet över den europeiska mångfalden, vad betyder uppmuntran av språkinläring och främjande av språklig mångfald i samhället, eller ”kampen mot etnocentrism och diskriminering hos befolkningen”⁹⁰, eller ”en verklighetsbild av invandrare”⁹¹, eller ”kulturella kapitalet”⁹² eller vad står under ”invandrarnas medverkan i den demokratiska processen och i utformningen av integrationspolitik och integrationsåtgärder, särskilt på lokal

---

⁸⁹ En ny ramstrategi för flerspråkighet 2005: 2

⁹⁰Handbok om integration för politiska beslutsfattare och praktiskt verksamma på området 2010: 150

⁹¹Handbok om integration för politiska beslutsfattare och praktiskt verksamma på området 2010: 58

⁹²Grönboken:Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem 2008: 45

nivå”⁹³? Enligt flertalet av EU:s medlemsstater är det en retorisk fråga. EU:s åtgärder låter fantastiskt pedagogiska och demokratiska osv., men det finns en enorm skillnad mellan EU:s åtgärder och medlemsstaternas lagar. Sådana klyftor är juridiskt argumenterade genom subsidiaritetsprincipen. Tack vare detta kunde t.ex. Frankrike år 2010 i egenskap av utvecklad europeisk demokrati fördriva alla romer från sitt land. Och då kallas det inte för etnisk rensning men för en nödvändig aktion för att uppnå ett fridfullt samhälle. När EU inte kunde göra någonting för att skydda dessa europeiska befolkningar – romer i Frankrike genom europeiska grundläggande demokratiska principer, förefaller det löjligt att medlemsstaterna ger sig ut för att vilja följa integrations- eller språkpolitiska åtgärder som hjälper invandrarna att finna sin väg till ett anständigt liv i det europeiska samhället. Med den starka närvaron av extremhögern i Europa förefaller det mer realistiskt att andra länder skulle bedriva på samma sätt som Frankrike.

Man måste ställa sig en fråga inte bara om utveckling av integrations- och språkpolitik, utan också om denna politikens överlevnad inom skumma demokratiska principer i EU:s och EU:s medlemsstater. Låt mig notera några fakta som utgör argument för sådana påståenden: schweiziska Folkpartiet, italienska Lega Nord, dansk Folkeparti, norska Fremskrittspartiet, finska Sannfinnländarna, belgiska Vlaams Belang, nederländernas Geert Wilders Frihetspartz, österrikiska FPÖ, ungerska Jobbik, BNP av Storbritannien, franska Front National, svenska SD, osv.⁹⁴

När man tänker på att många av dessa partier samverkar med varandra och med andra mindre europeiska extremhögerpartier eller att nästan alla ovan nämnda partier har mandat i Europeisk parlamentet, är det inte överraskande att språkpolitik med hänsyn till invandrarspråk är outvecklade. Oklara EU:s principer som står bakom språkpolitik med hänsyn till invandrarspråk hävdas med oändligt tråkig och sluten juridisk diskurs. Från den synpunkten kan man säga att diskursen bakom integrationspolitiken och fruktansvärda bristerna hos språkpolitiken är i tjänst av en utvecklat etnocentrisk och rasistisk politik.

---

⁹³Handbok om integration för politiska beslutsfattare och praktiskt verksamma på området 2010: 160

⁹⁴<http://www.migrationsinfo.se/framlingsfientlighet>

13. Avslutning

Migrations-, integrations-, och språkpolitik är starkt förknippade med varandra. Alla tre politiska områden ger mycket information om ett lands demokrati. Språkpolitik gällande invandrarspråk tillhör integrationspolitiken och handlar med alla andra frågor i integrationspolitiken. Det är påtagligt att språkpolitik som gäller migrationsfrågor behöver större uppmärksamhet och mer intensiva och konkreta aktioner från EU:s medlemsstater. Det som har gjorts hittills räcker inte till och har olika konsekvenser i samhällena som speglar sig genom verklig segregering och genom ojämlika möjligheter att uppnå grundläggande rättigheter. EU:s medlemsstaters vill inte konfrontera sig med utmaningarna hos integrationsfrågorna. De som får konsekvenserna av detta beslut är alla deras medborgare. Först och främst lider den invandrade populationen av det men alla andra också. Segregering i europeiska samhällen är resultatet av dålig eller ingen integrationspolitik. Det är speciellt problematiskt och farligt eftersom detta sker inte bara enligt kriterier av finansiella möjligheter men även av etnisk bakgrund. Ett sådant samhällens situation leder till fördomar baserade på etnocentrism, rasism och våld mellan etniska grupper som skulle vara jämlika europeiska medborgare. Det är helt otvetydigt att dessa krockar bara kommer att öka om medlemsstaterna fortsätter att leda sina integrationspolitik och framhålla en negativ bild av de invandrade etniska grupperna. Det kommer att leda till ännu frekventare konflikter mellan alla de etniska grupperna vilket kommer att orsaka ännu större osäkerhetskänsla i samhälle. Som alltid orsakar sådana osäkerhetskänslor minskad tolerans och att inrikes födda medborgare vänder sig till extremhögerpolitiska åsikter som redan är starkt present i det europeiska samhället. Man borde inte bortse från detta viktiga faktum att många av EU:s medlemsstaters extremhögerföreträdare sitter i Europeiska parlamentet och tar beslut om vilka demokratiska principer man ska följa och vilka man inte ska följa.

I denna uppsats skulle det ha varit tal om språkpolitiken och de europeiska språkpolitiska åtgärderna med hänsyn till invandrarspråk. Egentligen diskuteras här EU:s språkpolitiska åtgärder och medlemsstaternas språkpolitiska lagar och om den konkreta språkpolitiken verkligen finns. Tyvärr tvingades författaren av den här uppsatsen, som verkligen ville skriva om den europeiska språkpolitiken, att skriva om situationer som lett till otrolig brist på en utvecklad språkpolitik i EU:s medlemsstater. Kanske är det överilatt att dra förhastade slutsatser och säga att den befintliga språkpolitiken inte kan benämnas "språkpolitik" utan diplomatiska försöken att undandra sig sitt ansvar att se till att

grundläggande rättigheter för alla medborgare uppnås. Kanske är det helt odiplomatiskt och orättvis att starkt kritisera EU:s felaktiga språkpolitiska åtgärder inom en kitschig diskurs av integrationspolitik skyddad av subsidiaritetsprincip. Europeiska Unionen behövde mellan fyrtio och femtio år för att börja producera diskursen om tillhörighetspolitiken som kan skapa utrymme för idéer om ömsesidig integration. Samtidigt kunde EU:s medlemsstater under denna period skapa lagar och acceptera profit från arbetsmigranter och flyktingar som var beredda att jobba var som helst och under vilka villkor som helst för att överleva. Just på grund av att den helt unga diskursen om multikulturalism låter så ”skenheligt demokratiskt” och fungerar på en ytlig nivå i samhällets riktiga nöd, har man rätt att reagera odiplomatiskt, orättvist eller överilad på denna diskurs och kanske överdrivet och otacksamt. Eftersom den europeiska integrationspolitiska, multikulturella, tillhörighetspolitiska diskursen beträffande jämlikhet är överdrivet flydda med diplomati, partiellt rättvisa lösningar, partiell multikulturalism, tröghet och förväntar man sig tacksamhet. Trots att den skulle vara helt oförtjänt. Detta är den realitet som reflekteras genom den outvecklade språkpolitiken i europeiska länder. Om man accepterar den stora betydelse som språk har för en människa, de starka och oskyldiga förbindelserna mellan språk, kultur och samhälle och när man använder detta faktum som sitt huvudargument för att skapa samhälllig harmoni är det helt löjligt att språkpolitiken i europeiska länderna har stannat på en så låg nivå. Utan en språkpolitik som stödjer invandrarsspråken har de här länderna skapat främlingsfientlighet, etnocentrism, rasism, skepsis och först och främst svaga språkkunskaper av både värdlandsspråk och invandrarsspråk. Den viktigaste slutsatsen i denna uppsats är: att respektera en människa betyder att trygga den människans verkliga möjlighet att yttra sig genom sitt språk. Tyvärr är EU:s medlemsstater ännu ett exempel på hur brister när det gäller språkpolitiken i ett land för till en bojkott av demokratiska principer, att medborgare med utländsk bakgrund inte betraktas som europeiska medborgare även om de enligt alla lagar är det. En sådan bojkott har lett till ovan beskrivna mycket farliga konsekvenser som bevisar att EU:s och EU:s medlemsstaters befintliga språkpolitik med hänsyn till invandrarsspråk används som ett hjälpmedel inte för att skapa ett samhälle som baseras på ömsesidig förståelse och ömsesidig respekt och lärdom och ömsesidig konkret språklig förståelse.

13. Käll- och litteraturförteckning

Aleksynska, Mariya; Algan, Yann; *Assimilation and Integration of Immigrants in Europe*, 2012. – http://www.politiquestsociales.net/IMG/pdf/r3_dp5185.pdf

Battail, Jean-Francois; *Språklig mångfald och enhetssträvan – om svensk språkpolitik i tidsperspektiv*, Sens-public, 2010. – http://www.sens-public.org/article.php3?id_article=764

Bratt Paulston, Christina; *Language Policies and Language Rights*, (Annual Review of Anthropology, Vol. 26), str. 73-85, 1997. – <http://www.jstor.org/stable/2952515>

Becker, Andreas; *Das Ende nationaler Migrationspolitik, Die Vergemeinschaftungsprozess vor dem Hintergrund nationaler Sicherheits- und Souveränitätsansprüche*, Bachelor Thesis, 2007. – <http://www.diplomarbeiten24.de/vorschau/86969.html>

Beckfield, Jason; *European Integration and Income Inequality*, (American Sociological Review, Vol. 71, No. 6), s. 964-985, 2006. – <http://www.jstor.org/stable/25472439>

Bugarski, Ranko; *Nova lica jezika: sociolingvističke teme*, 2002, Beograd, Čigoja Štampa: Knjižara krug

Bjurwald, Lisa; *Extremhögern i Europa*, FORES Policy Paper, 2010. – <http://www.fores.se/migration/extremhogern-i-europa-fores-policy-paper-2010-6/>
Deklaration om nordisk språkpolitik, KIEPO, 2007. – <https://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/tutkimus/projektit/kielo/kielitaitovaranto/Sprogdeklarationen%20-%20endelig%20version.pdf>

Extra, Guus; Gorter, Durk; *Comparative perspectives on regional and immigrant minority languages in multicultural Europe*, 2001. – http://ip-ladiva.com/Zeynep_Alat_files/IM%20RM%20languages%20%281%29.pdf

Extra Guus; Yağmur Kutlay; *Immigrant Minority Languages at Home and at School*, (European Education, Vol. 38, no.2), s. 50-63, 2006.

Europeiska Kommissionen; *En nyttig utmaning. Den språkliga Mångalden kan förena EU*, Bryssel, 2008. – http://ec.europa.eu/education/languages/archive/doc/maalouf/report_sv.pdf

Europeiska Kommissionen; *En ny ramstrategi för flerspråkighet*, Bryssel, 2005. – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0596:FIN:SV:PDF>

Europeiska rådet; Parlamentarikerförsamling; *Recommendation 1383. Linguistic diversification*, Bryssel, 1998. –

<http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta98/EREC1383.htm>

Europeiska rådet; *Ramkonvention om skydd av nationella minoriteter*, Strasbourg, 1995. – <http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/01/28/30/5f6251e4.pdf>

Eurydice; *Integrating Immigrant Children into Schools in Europe*, 2004. – <http://eacea.ec.europa.eu/portal/page/portal/Eurydice/showPresentation?pubid=045EN>

- Eurydice; *Integrating Immigrant Children into Schools in Europe*, 2009. – <http://eacea.ec.europa.eu/portal/page/portal/Eurydice/showPresentation?pubid=101EN>
- Favell, Adrian; *Integration policy and integration research in Europe: a review and critique*, 1999. – <http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/favell/CARN-PUB.htm>
- Feik Rudolf, *Verpflichtende Integrationskurse in der EU*, http://www.sprachenrechte.at/_TCgi_Images/sprachenrechte/20050107091330_Feik_1.pdf
- Foucault, M.; *Riječi i stvari: arheologija humanističkih nauka*, 1971, Beograd, Nolit
- Grönboken, *Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem*, 2008. – http://europa.eu/documentation/official-docs/green-papers/index_sv.htm
- Hogan-Brun, Gabrielle; Mar-Molinero, Clare; Stevenson, Patrick; *Discourses on Language and Integration. Critical perspectives on language testing regimes in Europe*, 2009, Amsterdam/ Philadelphia, John Benjamins Publishing Company
- Human Rights Watch; *The Netherlands: Discrimination in the Name of Integration*, 2008. – <http://www.hrw.org/en/node/82373/section/9>
- Huysmans, Jef; *The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU*, 2006. – <http://books.google.de/books?id=Xe13f33Owm8C&pg=PP7&dq=huysmans+jef++routledge&lr=#PPA115,M1>
- Jacobs, Dirk; Rea Andrea; *The end of national models? Integration courses and citizenship trajectories in Europe*. 2007 – <http://aei.pitt.edu/7916/>
- Joppke, Christian; *Do Obligatory Civic Integration Courses for Immigrants in Western Europe further Integration?*, 2007 – http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/PB08_IntegrationCourses_02.pdf
- Kelz, Heinrich P. (Hrsg.); *Die sprachliche Zukunft Europas*, Baden Baden, 2002.
- Kintsch, Walter; Van Dijk, Teun A.; *Strategies of Discourse Comprehension*, 1983, New York: Academic Press
- Koopman, Rood; *Good Intentions Sometimes Make Bad Policy. A Comparison of Dutch and German Integration Policies*, Migration, Multiculturalism, and Civil Society Friedrich Ebert Stiftung, Berlin, 2002 – http://www.vu.nl/nl/Images/Koopmans-Good-intentions-sometimes-make-bad-policy_tcm9-36207.pdf
- Kraus, Peter A.; *Europäische Öffentlichkeit und Sprachpolitik*, 2004. – http://books.google.at/books?id=jt1zzIgcTygC&pg=PA19&lpg=PA19&dq=kraus+politik+der+zugeh%C3%B6rigkeit&source=bl&ots=tVr9VybAZR&sig=bCd2yw0X_0gL-f8OEHugrkDgiRw&hl=de&ei=mhZKSpHMCOSgjAfnq73QCg&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=7

Kyrieri Katerina-Marina; *New Stories on European Union's Democratic Deficit*, PhD thesis, University of Nottingham, 2002. – <http://etheses.nottingham.ac.uk/1147/>

Lagerspetz, Eerik; *On Language Rights*, (Ethical Theory and Moral Practice, Vol. 1, br. 2, Nationalism, Multiculturalism and Liberal Democracy), str. 181-19, 1998. – <http://www.jstor.org/stable/27504027>

Little, David; *The Common European Framework of Reference for Languages: Perspectives on the Making of Supranational Language Education Policy*, (The Modern Language Journal, Vol. 91), str. 645-655, 2007. – http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1540-4781.2007.00627_2.x/abstract

Migration Policy Group. *Handbok om integration för politiska beslutsfattare och praktiskt verksamma på området*, 2010 – Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå http://ec.europa.eu/ews/UDRW/images/items/docl_12892_485846475.pdf

Michalowski, Ines; *What Is The Dutch Integration Model, And Has It Failed?*, 2005. – http://hwwi.org/uploads/tx_wilpubdb/PB01_-_Dutch_Integration.pdf

Münz, Rainer; *Migration, Labor Markets, and Integration of Migrants: An Overview for Europe*, 2008. – <http://siteresources.worldbank.org/SOCIALPROTECTION/Resources/SP-Discussion-papers/Labor-Market-DP/0807.pdf>

Nelde, Peter H. (Hrsg.); *Sprachpolitik und kleine Sprachen*, (Sociolinguistica Bd. 16), Tübingen, Niemeyer, 2002

Opp, Karl-Dieter; *Decline of the Nation State? How the European Union Creates National and Sub-National Identifications*, (Social Forces, Vol. 84, No. 2), str. 653-680, 2005. – <http://www.jstor.org/stable/3598473>

Persson, H. T. R.; *Swedish integration policy documents: a close dialogic reading*. PhD thesis, University of Warwick., 2006. – <http://wrap.warwick.ac.uk/2508/>

Pinxten, Rik; *Universalism versus Relativism in Language and Thought : proceedings of a colloquium on the Sapir-Whorf hypothesis*; (Contributions to the Sociology of Language, No. 11), Mouton, 1976

Prop. 1974 [69] ; *Kungl. Majrts proposition angående vissa energibesparande åtgärder*; http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Kungl-Majts-proposition-anga_FX0369/?html=true

Prop. 1975 [26] ; *Riktlinier för invandrar och minoritetspolitiken*; http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Regeringens-proposition-om-rik_FY0326/?text=true

Sandelind, Clara; Taxén, Oscar; *Lokal bekämpning av främlingsfientlighet*, FORES Policy Paper, 2010. – <http://www.fores.se/migration/for-fa-tar-debatten-mot-framlingsfientlighet/>

Sides, John; Citrin, Jack; *European Opinion About Immigration: The Role of Identities, Interests and Information*, Cambridge University Press, 2007. –
<http://home.gwu.edu/~jsides/immig.pdf>

Scuzzarello , Sarah; *Caring Multiculturalism. Local Immigrant Policies and Narratives of Integration in Malmö, Birmingham and Bologna*. Lunds Universitetet , 2010. –
<http://www.svet.lu.se/lps/lps.html>

The National Centre for Languages; *Effects on the European Union Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise*, 2006. –
http://ec.europa.eu/education/languages/Focus/docs/elan_de.pdf

Van Dijk, Teun A.; *Communicating Racism. Ethnic prejudice in thought and talk*, 1987, Newbury Park, CA: Sage

Van Dijk, Teun A.; *Discourse and power*, 2008, Houndmills, Basingstoke, Hampshire, New York, Palgrave Macmillan

Van Dijk, Teun A.; *Prejudice in Discourse*, 1984, Amsterdam, Benjamins

Widgren, Jonas; *Recent Trends in European Migration Policies* (International Review of Education, Vol. 21, br. 3, Education for Children of Migrant Workers), str. 275-285, 1975. –
<http://www.jstor.org/stable/3443199>

Wright, Sue; *Language policy and language planning. From nationalism to globalization*, 2004, Basingstoke, New York, Palgrave Macmillan

<http://www.eu-upplysningen.se/Amnesomraden/Asyl-och-invandring/Asylpolitik-inom-EU/2011-2-10>

<http://www.sverigemotrasism.se/> 2010-9-26

<http://www.stockholm.se/sfi> 2010-9-26

<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0304&infotyp=16&skolform=37&id=SFI&extraId=3257> 2010-9-26

http://www.masugnen.se/utbildning/vux/sfi/bakgrund_sfi.htm 2010-9-26

<http://www.migrationsinfo.se/framlingsfientlighet> 2010-10-28

<http://www.eu-upplysningen.se/Lagar-och-regler/Om-EU-ratten/Subsidiaritetsprincipen/> 2010-10-28

http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm 2010-10-28

http://english.ind.nl/Brochures_en_Formulieren/index.aspx 2012-8-26

<http://www.bamf.de/DE> 2012-8-26

http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Gesetzestexte/DE/Zuwanderungsgesetz.pdf?__blob=publicationFile 2011-3-17

http://www.nsd.uib.no/european_election_database/ 26-5-2012